

Laura Lintula

Viulunsoiton alkeisopetusmateriaali *Viulumeri*

Yhteissoitto ja taustanauhat oppimisen tukena

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi YAMK

Musiikin tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

15.11.2023

Tiivistelmä

Tekijä:	Laura Lintula
Otsikko:	Viulunsoiton alkeisopetusmateriaali <i>Viulumeri</i> - Yhteissoitto ja taustanauhat oppimisen tukena
Sivumäärä:	42 sivua + 6 liitettä
Aika:	15.11.2023
Tutkinto:	Musiikkipedagogi YAMK
Tutkinto-ohjelma:	Musiikin tutkinto-ohjelma
Ohjaaja:	Annu Tuovila, MuT

Opinnäytetyössäni kehitin viulunsoiton alkeisopetusmateriaalin *Viulumeren* ja tutkin sen toimivuutta oppilaalle sekä opettajan työvälineenä. Viulunsoitto on monimutkainen taito, joka vaatii kärsivällisyyttä ja johdonmukaista harjoittelua. Viulunsoitonopettajilla on käytössään suuri määrä erilaisia viuluvihkoja, mutta uutta materiaalia ei suomeksi juuri ole saatavilla. Tämän tutkimuksen tavoitteena on tarjota uusia välineitä ja lähestymistapoja viulunsoiton oppimiseen. Laatimani opetusmateriaali *Viulumeri* uudistaa viulukouluperinnettä ja tarjoaa opettajalle uudenlaisia toimintamahdollisuuksia.

Viulumeri on tarkoitettu käytettäväksi ensimmäisestä soittotunnista alkaen. Laadin musiikillisen oppimisen tueksi useita eri musiikkityylejä edustavat taustanauhat, joiden avulla oppilas hahmottaa helposti musiikin rytmin ja harmonian. Taustanauhat kannustavat oppilasta tarkkaan intonaatioon ja rytminkäsittelyyn ja sitä kautta niiden monipuoliseen harjoitteluun. Materiaali soveltuu niin yksilö- kuin ryhmäopetukseen sekä yhteismusisointitunneille.

Työstin *Viulumeri*-opetusmateriaalin omien oppilaideni kanssa tehtyjen havaintojeni perusteella, vanhemmille suunnatun kyselylomakkeen ja asiantuntijaohjauksen avulla sekä teemahaastattelemalla materiaalia testanneet opettajakollegat. Haastateltavien palautteet sekä omat havaintoni tukevat päätelmää siitä, että *Viulumeri* on viulunsoitonopetuksessa toimiva työväline. Palautteissa esiin nousi etenkin taustanauhojen kiinnostavuus sekä niiden vaikutus rytmin hahmottamiseen ja parempaan intonaatioon. Lisäksi yhteissoittomahdollisuus eri tasoisine stemmoineen oli vastaajien mielestä hyödyllinen osa-alue.

Tämän tutkimuksen tulokset tuovat esiin uusia mahdollisuuksia musiikin opetuksessa ja viulunsoiton oppimisessa. Ne korostavat tarvetta integroida teknologiaa ja innovatiivisia pedagogisia lähestymistapoja perinteisen oppimateriaalin rinnalle.

Avainsanat: viulu, soitonopetus, oppimateriaali, soitonoppaat, taustanauha, yhteissoitto

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Laura Lintula
Title: *Viulumeri* - A Violin School for Beginners:
Facilitating Learning with Backing Tracks and Ensemble
Playing
Number of Pages: 42 pages + 2 appendices
Date: 15 November 2023

Degree: Master of Music
Degree Programme: Degree in Music
Supervisor: Annu Tuovila, DMus

In my Master's project I developed a teaching and learning material titled *Viulumeri*, which is specifically designed for beginners learning to play the violin. I evaluated its effectiveness as a facilitator of learning for the perspective of students and teachers. Learning to play the violin is a difficult task that requires patience and regular practice. Violin teachers have access to a wide range of violin books, but there are limited options available in Finnish. The objective of this research and development project is to present new tools and approaches to playing the violin. My educational material *Viulumeri* invigorates the violin teaching tradition and provides teachers with new alternatives for instruction.

Viulumeri is meant to be used from the first violin lesson onwards. To encourage musical education, I developed instrumental accompaniments of different musical genres to assist students in comprehending rhythm and harmony quickly. The backing tracks help the student to understand intonation and timing correctly, thereby enabling thorough practice. This material is perfect for use in individual and group lessons, as well as ensemble playing.

I developed *Viulumeri* based on observations from working with my own students, a questionnaire directed at parents, expert guidance, and thematic interviews with fellow teachers who tested the material. My own observations, as well as the feedback from the interviewees, support the conclusion that *Viulumeri* is a successful tool for teaching the violin. The feedback emphasized the appeal of the backing tracks and their influence on rhythm perception and intonation accuracy. Additionally, it was seen as a beneficial aspect that the ensemble playing could involve players with different skill levels.

This project's outcomes demonstrate novel possibilities in music instruction and violin learning. It underscores the necessity of combining technology and progressive pedagogical techniques with traditional teaching materials.

Keywords: violin, violin playing, music pedagogy, learning material, ensemble playing, backing track

Sisällys

1	Johdanto	1
2	<i>Viulumeren</i> keskeiset elementit ja tavoitteet	3
2.1	Keskeiset elementit	4
2.1.1	Yhteismusisointi	4
2.1.2	Opettajan rooli Viulumerta käytettäessä	8
2.1.3	Taustanauhat	9
2.1.4	Improvisaatio	10
2.1.5	Harjoittelemine	11
2.2	Tavoitteet	13
3	Opetusmateriaalin kehittäminen ja sisältö	14
3.1	<i>Viulumeren</i> kehittäminen	15
3.2	Sisältö	17
3.2.1	Ensimmäinen osio	20
3.2.2	Toinen osio	21
3.2.3	Kolmas osio	23
3.2.4	Neljäs osio	24
3.2.5	Improvisaatiotehtävät sekä lämmittely- ja sormiharjoitukset	25
4	Tutkimuskysymykset ja tutkimusaineisto	26
4.1	Tutkimusaineisto	26
4.2	Aineiston analyysi	29
4.3	Eettisyys ja luotettavuus	31
5	Opinnäytetyön tulokset	32
5.1	Haastattelujen tulokset	32
5.2	Opetusmateriaalin kehitystyön tulokset	36
6	Pohdinta	38
	Lähteet	40
	Liitteet	43

LIITE 1 Tiedote tutkimuksesta huoltajille	43
LIITE 2 Suostumuslomake huoltajille tutkimukseen osallistumisesta	48
LIITE 3 Kyselylomake vanhemmille	49
LIITE 4 Tiedote tutkimuksesta haastateltaville	50
LIITE 5 Tutkimukseen suostumuslomake haastatelluille	54
LIITE 6 <i>Viulumeren</i> sisällysluettelo ja kappaleiden esittely	55

1 Johdanto

Koostan opinnäytetyönäni *Viulumeri*-nimisen viulunsoiton alkeisopetusmateriaalin, jonka tavoitteena on innostaa viulunsoiton pariin yhä useampia lapsia. Olen opettanut viulunsoittoa vuodesta 1995 alkaen useassa eri musiikkiopistossa eri ikäisille ja tasoisille oppilaille. Tunneillani on vuosien varrella käynyt satoja lapsia. Yksilöopetuksen lisäksi olen vetänyt jousiryhmiä, orkestereita sekä opettanut aikuisia harrastajia ja ammattiopiskelijoita. Minulla on kokemusta myös hyvin erilaisten oppijoiden parista Keniasta, jossa opetin El Sistema-opetusta slummin lapsille, sekä Tansaniasta, jossa työskentelin orpokodissa sekä Nairobin sinfoniaorkesterista, jossa vedin mestarikursseja.

Opettajaurani aikana olen havainnut niin kollegoideni kuin omankin työni kautta, että viulunsoitto koetaan vaativaksi ja usein harrastus keskeytyy jo alkumetreillä. Viimeisten vuosikymmenten aikana lasten arjen sisällössä ja kiinnostuksen kohteissa on tapahtunut valtava muutos. Kollegiaalisissa keskusteluissa nousee usein esille, että soittoharrastukseen sitoutuminen ja vuosikausien opintotaival sekä taitojen hidaskarttuminen, toisaalta koulujen musiikinopetuksen vähyytys ja musiikin uupuminen päivittäistoiminnoista ovat leikanneet soittoharrastusten suosiota maanlaajuisesti.

Uutta suomenkielistä opetusmateriaalia ei ole juurikaan tarjolla ja monet kollegani käyttävät työssään hyvinkin vanhoja viuluvihkoja. Yhteiskunta, teknologia ja lapset ovat kuitenkin muuttuneet viimeisten vuosikymmenten aikana huomattavasti. Kaisa Saarenmaa kuvailee lasten arkeen vaikuttavia muutoksia ja lasten ajankäytön kehitystä Tilastokeskuksen julkaisemassa artikkelikokoelmassa. (Hanifi, Haaramo & Saarenmaa, 2021) Digilaitteiden parissa kulutettu aika on moninkertaistunut viimeisen vuosikymmenen aikana ja nuoret viettävät aikansa videoiden, sosiaalisen median ja pelien parissa. Lukeminen, kirjoittaminen ja esimerkiksi musiikin kuuntelu on vähentynyt huomattavasti. (Hanifi, Haaramo & Saarenmaa, 2021, s.113-116) Viulunsoiton kiinnostavuuden tulevaisuudennäkymien kohentamiseksi on siksi etsittävä uusia suuntaviivoja, toteutustapoja ja visioita.

Idea *Viulumeren* laatimiseen syntyi uudenlaisen, lasten kiinnostuksen herättävän materiaalin puutteen vuoksi. Haastatellessani *Viulumeren* testipakettia opetuksessaan käyttäneitä opettajia keskusteluissa nousi esiin opettajan ammattitaidon merkitys ja oppilaan oman panoksen merkitys hyvän soittotaidon saavuttamisessa. Tämän lisäksi oppimisen pitää olla kiehtovaa ja taitojen karttumisen pedagogisesti johdonmukaista (Harris, 2021, s.55). Mielestäni keskeisintä on ymmärtää, että oppilas on tullut opiskelemaan musiikkia, ei käsien motorikkaa. Tämä voidaan mielestäni toteuttaa samaan aikaan hyviä pedagogisia käytänteitä seuraten, mutta samalla kiinnostavasti musiikillinen tulokulma keskiössä ja se onkin *Viulumeren* tavoite.

Paul Harrisin (2021) mukaan soitinopiskelun pariin päätymiseksi oppilaan kiinnostus musiikkiin pitää saada herätettyä. Opettajan on tärkeää ymmärtää, miten oppilas hyötyy harrastuksesta ja mitä odotuksia hänellä on sitä kohtaan. Harris myös korostaa, että soitinopiskelun tulee olla positiivinen, stimuloiva ja inspiroiva prosessi. Jos mahdollisuus osallistua soittoharrastukseen aiheuttaa oppilaassa positiivisia ajatuksia ja herättää tunteen, että harrastuksella voisi olla hänelle jotain annettavaa, ollaan jo pitkällä. Jos halutaan, että oppilas tulee mukaan harrastukseen ja kiinnostuu siitä, tätä syntynyttä tunnetta on syytä vahvistaa monen kanavan kautta ja etsiä innovatiivisia malleja sen säilyttämiseksi. (Harris, 2021, s.24,31,35–36,38)

Omassa opetustyössäni pyrin herättämään oppilaassa kiinnostuksen musiikillista prosessia kohtaan. Jos oppilas joutuu odottamaan pitkiä aikoja vai tuotukseen ensimmäisen laadukkaan äänen, kiinnostus saattaa sammua. Tavoitteenani on herättää lasten mielenkiinto viulunsoittoa kohtaan ja vahvistaa oppilaiden monipuolisen musiikkisuhteen syntymistä. Viulunsoiton oppiminen on pitkä taival, jossa kukin etenee oman arviointinsa ja omien valintojensa mukaan. *Viulumeri* antaa opettajalle välineet monipuoliseen soitinopetukseen, jossa motivaatio ja oppiminen kulkevat käsi kädessä.

2 *Viulumeren* keskeiset elementit ja tavoitteet

Harrastuksen kiinnostavuuteen ja siihen sitoutumiseen voidaan vaikuttaa opetuksessa käytetyn materiaalin voimin (Harris, 2021, s. 45). Koostamani *Viulumeren* avulla voidaan innostaa matalalla kynnyksellä mukaan myös niitä harrastajia, joille viulunsoitto ei normaalisti ole luonteva harrastusvalinta.

Kehittämistyöni sysäsi alkuun ensisijaisesti opetustyössäni havaitsemiani sekä muilta viulupedagogeiltakin kuulemani tarve uudelle oppimateriaalille. Työni perustui pitkälti oman pedagogisen osaamiseni pohjalle, mutta sain prosessin aikana asiantuntijaohjausta myös Jyväskylän ammattikorkeakoulun viulunsoiton ja tutkimusopintojen lehtorilta, musiikin tohtori Eeva Oksalta. Lisäksi konsultoin opettajakollegoitani useasta eri oppilaitoksesta.

Olen testannut sen *Viulumeren* sisältöä oppilaillani ja kehittänyt kappaleita oppilaideni tunneilla havaitsemieni tulosten sekä oppilailtani saamani palautteen perusteella. Materiaalin kehittäminen reaaliajassa on antanut minulle mahdollisuuden tarvittaessa muuttaa kappaleiden elementtejä jo opetustilanteessa tai mahdollisesti hylätä sellaista materiaalia, joka ei ole toiminut toivomallani tavalla tai joka ei ole herättänyt oppilaiden kiinnostusta.

Keskeisin tutkimuskysymykseni on, mitkä asiat *Viulumeressä* ovat olleet toimivia ja kiinnostavia ja miten uusi oppimateriaali on muuttanut opettajan työtä. Näihin kysymyksiin etsin vastauksia viulunsoiton opettajille suunnatuilla teema-haastatteluilla.

Tutkimuskysymykseni rakentuu lisäksi oppimateriaalin toimivuuteen eli miten se käytännössä toimii oppilaiden oppimisen, teknisten valmiuksien kehittymisen ja soittoharrastukseen sitoutumisen tukena. Keskiössä oli tarkastella etenkin rytmittäjän ja intonaation kehitystä taustanauhojen ollessa oppimisen osana ensimmäisestä tunnista alkaen. Syvennyn oppimateriaalin konkreettisiin vaikutuksiin oppilaiden musiikilliseen kehitykseen ja pyrin selvittämään käytännön tasolla, miten oppilaat hyötyivät materiaalista sekä miten se edisti heidän musiikillista

ilmaisuaan ja luovuuttaan. Keskiössä oli myös kiinnostuksen säilyminen ja kasvaminen oppituntien edetessä. Tavoitteenani oli hahmottaa, miten oppimateriaali voi toimia monipuolisena välineenä, joka innostaa oppilaita jatkamaan harjoitteluaan ja syventymään viulunsoiton maailmaan.

Esittelen tutkimuskysymyksiä, tutkimuksen toteuttamista ja menetelmiä tarkemmin luvussa 4.

2.1 Keskeiset elementit

Viulumeri on suunnattu 4–10-vuotiaille lapsille ja se lähtee täysin alkeista. Kaikki kappaleet on laadittu siten, että soolomelodian lisäksi mukana on stemmat yhdelle tai kahdelle muulle soittajalle. Usein käytettyä opettajan stemmaa ei käytetä, sillä alkeistasolla opettajan käsillä on yleensä akuutti tehtävä oppilaan asennon korjaamisessa ja auttamisessa. Materiaalia voidaan käyttää myös viuluryhmien opetuksessa.

Kaikille kappaleille on tehty taustanauhat, joita voidaan soittaa eri nopeuksilla. Lisäksi niihin voidaan sisällyttää myös viulustemmat joko kaikki kerrallaan tai valikoiden. Lisäksi kuunneltavana ovat melodiaraidat ilman taustaa, joista oppilas voi kuunnella, miten kappale on tarkoitettu soittaa. *Viulumeren* materiaali ladataan suoratoistopalveluun, jonka kautta sen käyttäminen on vaivatonta tausta.

2.1.1 Yhteismusisointi

Viulumeren lähes kaikissa kappaleissa on stemma usealle soittajalle. Eri stemmat ovat eri tasoisia, sillä kaikki oppilaat eivät todellakaan etene samaa vauhtia. Yhdessä soittaminen on silti mahdollista ensimmäisistä tunteista alkaen. Yh-

teissoittomahdollisuus ja soittamisen yhteisöllinen luonne tekevät harrastuksesta lähestyttävämmän, kuten Suni toteaa tutkimuksessaan. Oppilaat kokevat yhteissoiton turvallisemmaksi kuin yksin tekemisen (Suni 2006, s. 44).

Viimeisten vuosikymmenien aikana musiikkioppilaitoksissa noudatetuissa opetussuunnitelmissa soitonopetus on korostanut soitonopiskelun yksilökeskeistä luonnetta. Laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa (2002), jonka pohjalle oppilaitokset laativat oman opetustarjontansa, instrumenttiopetuksen laskennallinen laajuus on 775 tuntia. (Opetushallitus, 2002, s.8) Rytmi viikoittaisesta soittotunnista ja niiden välillä tapahtuvasta harjoittelusta iskostettiin oppilaisiin alusta alkaen. Omaakin konservatoriotaivaltani leimasi tutkintojärjestelmä, jonka vaatimuksiin opetussuunnitelma oli valjastettu. Karvin arviointiraportissa vuodelta 2012 tilannetta arvioineet rehtorit toivat ongelman näkyväksi.

”Musiikissa Suomen musiikkioppilaitosten liiton laatimat instrumentti- ja oppiainekohtaiset tasosuoritusohjeet tuntuvat edelleen ohjaavan oppilaitosten toimintaa käytännössä huomattavasti vahvemmin kuin opetussuunnitelman perusteet. Vain muutama oppilaitos on irrottanut perinteisestä suoritusjärjestelmästä ja kehitellyt omia ratkaisuja. Musiikissa pyrkimys valtakunnallisesti yhdenmukaiseen suoritusjärjestelmään elää edelleen, vaikka opetussuunnitelman perusteet eivät sitä edellytä.” (Tiainen ym. 2012, s.41).

Raportissa todetaan, että tutkintojärjestelmä vaikuttavaa olleen niin keskeinen arvioinnin menetelmä, että se on lopulta ohjannut opetusta ja tätä kautta koko musiikkioppilaitosten toimintakulttuuria. Raportin toimenpide-ehdotuksena onkin arvioinnin kehittäminen ja sen tärkeys oppilaan kehittymisen ja tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. (Tiainen ym. 2012, s.106, 17) Uusissa opetussuunnitelmissa on pyrkimys erottautua vanhoista malleista ja nykyiset musiikin opetussuunnitelman perusteet korostavat yhteismusisoinnin tärkeyttä (Opetushallitus, 2017, s. 41). Muutos tapahtuu kuitenkin hitaasti ja omassa oppilaitoksessani, ja

rehtorifoorumeilla törmäämme välillä niin vanhempien kuin oppilaidenkin muutostarintaan.

Yhteisillä soittotunneille opettaja voi välillisesti vaikuttaa oppilaisiin muiden ryhmän oppilaiden kautta (Pogozeva, 2021, s. 39). Omien taitojen vertaileminen toisiin saattaa mielestäni myös edistää oppilasta, mutta opettajan tulee pitää huolta siitä, että hän kohtelee oppilaita samanarvoisina. Vertaisoppimisella on lisäksi positiivisia vaikutuksia muun muassa yhteenkuuluvuuden tunteeseen, motivaatioon ja minäpystyvyyteen (Tikka, 2017, s. 133).

Omassa työssäni olen havainnut, että ryhmäopetuksen oppilaille tuomat hyödyt ovat selkeästi havaittavissa. Ryhmässä toimimisen mukanaan tuoma vertaisoppiminen tehostaa oppimista sen lisäksi, että oppilaan varsinainen opetus tapahtuu oman opettajan ohjauksessa. Ryhmäopetuksessa on olennaista, että opiskelijat kokevat oman panoksensa ryhmälle tärkeänä. (Bjontegaard, 2014, s.33) Harrisin mukaan onnistuneella ryhmätunnilla ryhmän jäsenten tulee olla jatkuvasti osallistuneina sen kulkuun eri tavoin, kuten soittamalla tai kuuntelemalla tai vaikka muita auttamalla (Harris, 2012, s.149). Ryhmäopetus tulee mielestäni suunnitella tämä ajatus keskiössä.

Viulumeren idea on siis laittaa oppilaat soittamaan yhdessä alusta alkaen. Oppilailla on omat stemmansa, joita he soittavat joko yksin tai yhdessä toisen soittajan kanssa. Näin oppilaalla on heti mahdollisuus ja samalla velvollisuus kuunnella muita ja oppia ryhmässä soittamisen taito.

Yhteissoitto motivoi jatkamaan soittoharrastusta ja kannustaa myös harjoittelemaan (Suni, 2006, s.46). Mielestäni on tärkeää, että opiskeltavassa materiaalissa huomioidaan oppilaan henkilökohtaiset taidot ja laaditaan materiaali siten, että soitettava stemma on oppilaalle sopiva. Liian vaikea tai helppo stemma voi kokemukseni mukaan johtaa turhautumiseen. Omalle tasolle sopivan yhteissoittomateriaalin kautta voidaan sen sijaan saada aikaan onnistumisen kokemuksia sekä tunne yhdessä onnistumisesta ja soiton ilosta, mikä on omiaan sitouttamaan oppilaan harjoittelemaan. Kuten aiemmin totesin, *Viulumeren* kappaleiden

stemmat on laadittu siten, että eri vauhdilla edistyvät soittajat voivat soittaa yhdessä monipuolisesti.

Hellströmin ym. (2015) määrittämät yhteistoiminnallisuuden pedagogiset periaatteet ovat seuraavat:

1. Osallisuus ja vuorovaikutus: oppijoiden tulee olla aktiivisesti mukana toiminnassa ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppiminen tapahtuu yhdessä muiden kanssa ja ryhmän jäsenten tulee olla aktiivisia keskustelijoita ja kuuntelijoita.
2. Reflektio ja pohdinta: oppijoiden tulee pohtia omaa oppimistaan ja toimintaansa sekä keskustella näistä muiden kanssa. Oppijoiden tulee myös reflektoida ja arvioida yhdessä oppimisen prosessia ja tuloksia.
3. Yhteinen vastuu ja työnjako: oppiminen tapahtuu yhdessä ja oppijat jakavat vastuuta oppimisestaan ja toiminnastaan. Oppijat jakavat myös tehtäviä ja vastuita siten, että kaikki ovat aktiivisesti mukana toiminnassa.
4. Yhteisöllinen oppiminen: oppijat oppivat yhdessä ja ryhmän jäsenten tulee tukea toisiaan oppimisessa. Ryhmän jäsenten tulee myös luoda yhteisöllisyyttä ja hyväksyä erilaisuutta.

Nämä periaatteet soveltuvat hyvin yhteismusisointitilanteisiin, jossa oppiminen tapahtuu yhdessä muiden kanssa. Yhteistoiminnallinen oppiminen mahdollistaa myös oppijoiden reflektion omaan oppimiseensa ja antaa mahdollisuuden arvioida yhdessä oppimisprosessia ja sen tuloksia. Viulunsoiton ryhmäopetuksessa yhteinen vastuu ja työnjako ovat tärkeitä, sillä ryhmän jäsenten tulee jakaa vastuuta oppimisestaan ja toiminnastaan. Viulunsoitossa on tärkeää kehittää näitä yhteistoiminnallisia taitoja, joten Hellströmin kuvaamat pedagogiset periaatteet soveltuvat hyvin yhteismusisointitilanteisiin ja ne voivat auttaa oppijoita kehittämään ryhmässä toimimisen taitojaan.

2.1.2 Opettajan rooli Viulumerta käytettäessä

Ihmiset oppivat usein kuuntelemalla ja imitoimalla muiden toimintaa (Ormrod, 2020). Opettajat käyttävät mallioppimista myös osana omaa opetustaan ja opettajan henkilökohtainen esimerkki opetustilanteessa voidaan nostaa opetuskeinoista tehokkaimmaksi. (Pogozeva, 2021, s. 29).

Perinteinen viulunsoitonopetus onkin hyvin opettajakeskeistä ja perustuu mestari-kisällimenetelmään, eli harjoituksiin pätevän mestarin valvonnassa sekä perinteisiin "luennointiin" ja opettajan esitysten jäljittelyyn (Bjontegaard, 2015, s.24). Vaikka imitointi opetusvälineenä on altis kritiikille, on todettava, että tiettyjä soittotekniikan osa-alueita ei voida oppia tehokkaalla tavalla muuten kuin imitoinnin avulla: rytmin tarkkuus, jousitekniikka, vibrato ja fraseeraus paranevat jäljittelyllä. (Juntunen, 2016, s.35) Instrumenttiopetuksessa uusia asioita onkin opetettu pääasiassa mallisoittamalla, havainnollistamalla tai erilaisten sovellustusten ja imitaation avulla (Bjontegaard, 2015, s.24). Mielestäni tätä lähestymistapaa ei ole tarve hylätä, mutta sen metodiikkaa on syytä rikastuttaa uuden teknologian suomien mahdollisuuksien tuella. Imitaatio on näin ajatellen osa yhteistoiminnallista prosessia kokeneemman soittajan kanssa (Juntunen, 2016, s. 35). Opiskelijat ja opettajat rakentavat teknisiä ja tulkinnallisia resursseja keskinäisen vuorovaikutuksen avulla, jota ohjaa opettaja.

Opetustyössäni olen havainnut, että oppilaan on usein vaikea havaita omaa edistymistään, varsinkin, jos itse instrumentin soittaminen tai tietty osa-alue sen soittamisessa on hankalaa. Oppilas ei välttämättä osaa hahmottaa taitojensa kehittymistä ja käsitys hyvästä osaamisesta ja oman oppimisen tasosta on hataraa. Opettajan aktiivisuus soittajana ei vain "mestarina" oppitunneilla ja oppilaan totuttaminen laadukkaaseen viulun sointiin on keskeisimpiä *Viulumeren* tavoitteita.

Taustanauhoja käytettäessä opettaja vapautuu säestystehtävistä ja on enemmän läsnä opetustilanteessa (Bauer, 2020, s. 89). Näin opettaja on oppilaan tu-

kena niin teknisten ongelmien kuin tempossa pysymisenkin helpottajana. Varsinkin aloittelevilla oppilailla jo muutaman tahdin mittainen itsenäinen työskentely voi olla haastavaa, joten opettajan on hyvä olla saatavilla auttamassa esimerkiksi asennon ylläpitämisessä.

2.1.3 Taustanauhat

Laadukkaat taustanauhat ja esimerkkiraidat antavat oppilaalle tarkan esimerkin siitä, miltä lopputuloksen tulisi kuulostaa ja mihin harjoitteluprosessi tähtää. Oman kokemukseni mukaan rytmien ja harmonien konteksti on soolosoitinten soittajille välttämätön musiikillisen ymmärryksen saavuttamiseksi ja musiikin hahmottamiseksi on hyvä olla mukana muita soittajia, tässä tapauksessa taustanauhat.

Pirkko Juntusen tutkimuksessa *Enjoy Playing! Introducing a new technology-based together playing approach to complement traditional teaching in music schools* (2016) selvitettiin taustanauhojen vaikutusta viulunsoiton opiskelijoilla. Tutkimuksen tavoitteena on ollut selvittää, mitkä viulunsoiton osa-alueet hyötyvät eniten taustanauhojen tuomasta tuesta. Tarkastelun kohteena on ollut monipuolisesti niin teknisiä kuin yhteissoitollisiakin elementtejä. (Juntunen 2016, s.4)

Lisäksi Juntusen tutkimuksessa (2016) tarkasteltiin oppilaiden improvisaatiotaitojen kehittymistä taustanauhan avustamana testiryhmässä. Heidän kehitystään improvisaatiotaidoissa ja musiikillisissa elementeissä vertailtiin ilman taustanauhaa opiskelleiden soittajien kanssa. (Juntunen, 2016, s.4) Tutkimus perehtyi monipuolisesti niin soittajan kykyyn keskittyä annettuun tehtävään kuin luovuuden ja rentouden aspekteihin.

Juntusen (2016) tutkimuksen tulokset puhuvat taustanauhojen käytön puolesta:

Harjoiteltaessa nuottia, joka oli yhteissoittokappaleen päämelodia, playback-taustan avulla harjoitellut ryhmä oppi toista ryhmää paremmin keskeisiä musiikin ymmärtämiseen liittyviä piirteitä, kuten

tyylin ja tunnelman tavoittaminen ja kappaleen rakenteen hahmottaminen, sekä kehittyi musiikillisessa kommunikoinnissa tilastollisesti erittäin merkitsevästi paremmin kuin kontrolliryhmä. (Juntunen, 2016, s.7)

Vaikka Juntusen tutkimuksen (2016) otanta oli hyvin pieni, eikä sinällään ole yleistettävissä, olen omassakin opetustyössäni huomannut eron oppimistuloksissa taustanauhoja käytettäessä. Myös Lyun ja Sokolovan tutkimuksen koe-ryhmä on suppea, mutta näissäkin tuloksissa havaitaan ero oppimistuloksissa virheiden vähyytenä sekä rytmin käsittelyssä (Lyu & Sokolova, 2023). Myös haastattelemi opettajat kokivat, että oppiminen tehostui taustanauhojen avulla. Olen myös oppilasmateriaaleissa havainnut, että taustanauhojen käyttö on ollut yleisempää muiden instrumenttien, etenkin puhaltimien parissa, eikä ole mitään syytä, miksei niiden käyttö viulunsoitonopetuksessa saisi jalansijaa osana metodiikan kehitystä.

Viulumeren kappaleet edustavat eri musiikkityylejä ja niitä on mahdollista käyttää myös yhteismusisoinnissa. Harjoitettavan materiaalin tulee olla oppilaasta kiinnostavaa ja tässä kohtaa taustanauhat ovat ratkaisevassa roolissa. Oppilaiden on helpompi keskittyä työstettävään materiaaliin, jos musiikillinen konteksti on olemassa (Harris, 2021, s. 55). Harjoitteluprosessissa keskittyminen onkin keskiössä, sillä viulunsoitto on erittäin monimutkainen ja fyysisesti haastava suorite.

2.1.4 Improvisaatio

Valmiiksi sävellettyjen kappaleiden lisäksi sisällytän materiaaliin improvisaatiotehtäviä ja omien sävellysten tekemistä. Opettajana olen usein kokenut turhautumista improvisaation äärellä, sillä oppilaat eivät usein ymmärrä, mitä heiltä odotetaan. Tina Tynys (2021) perehtyy maisteritutkielmassaan viulunsoitonopettajien kokemuksiin ja haasteisiin. Tehtävänannon tai kokonaisuuden ollessa liian laaja ja struktuurin puuttuessa oppilas päätyy sutimaan jotain useinkaan

lopputulosta pahemmin ajattelematta. Tämä saattaa tuottaa oppilaalle epäonnistumisen tunteen, joka ei ruoki innostusta improvisaatioon. (Tynys, 2021, s.40) On kuitenkin tosiasia, että viulussa ei ole alussa käytössä kuin muutama nuotti, joiden pelkkä laadukas aikaansaaminen harrastuksen alussa on hyvin vaativaa.

Mielestäni parin sävelen soittaminen mielivaltaisesti edes takaisin opettajan pyynnöstä ilman muita soittajia ei varsinaisesti kehitä oppijaa, vaikka sillä toteutuisikin opetussuunnitelmassa määritelty improvisaatiopykälä. Tästä syystä viuluvihkoni improvisaatiotehtävissä on annettu selkeät ohjeet rytmiesimerkkeineen ja määritelty tehtävän tavoite. Taustojen musiikkityylit vaihtelevat, mutta niitä yhdistää rytmien selkeys. Helposti hahmotettavan rytmin päälle voidaan alkaa heti opetella niin pisteellisiä kuin kolmimuunteisiakin rytmejä. Taitojen karttuessa ja oppilaan ymmärtäessä koko improvisaation idean, tehtävien ohjeet höllentyvät.

2.1.5 Harjoittelemine

Säännöllinen kotiharjoittelu on olennaisen tärkeä osa soittoharrastusta ja sen opettaminen ja siihen innostaminen on opettajan tärkeimpiä tehtäviä. Soittotai-paleen alkumetreillä harjoittelun määrä ja kesto ei ole ratkaiseva tekijä, sen sijaan säännöllisen harjoittelurytmin löytäminen on harrastuksen jatkuvuuden kannalta keskeistä. (Garam 2000, s.137–139.) Jos oppilas ei saa soittimestaan hyvää ääntä eikä hänelle ole selvää, mitä kotona tulisi tehdä, into harrastusta kohtaan saattaa sammua.

Viulumeren tarkoitus on tuottaa oppilaalle kokemus musiikista ja viulunsoiton alkeiden suhteesta siinä kehittymiseen ja hahmottamiseen. Materiaalini keskeinen lähtökohta onkin ollut tuottaa oppilaille nimenomaan houkutteleva musiikillinen elämys, ja sitä kautta saada heidät tarttumaan soittimeen kotona yhä useammin.

Oppilaan opettaminen tietoiseen ja huolelliseen työskentelyyn on mielestäni sisällytettävä opetussisältöön ensimmäisistä tunteista alkaen. Opettajan tulee jokaisella tunnilla selkeästi ja konkreettisesti selittää oppilaalle, miten hän työstää opiskeltavia asioita ja varmistaa, että oppilas ymmärtää tehtävänannon. (Pogozeva, 2020) Tästä syystä *Viulumeren* ohjeet on kirjoitettu selkeiksi, jolloin oppilaan on helppo ymmärtää niiden sisältö ja tavoitteet. Esimerkkejä ohjeista löytyy lisää luvusta 3.1.

McPhersonin (2009) mukaan vanhempien kiinnostus lapsen harrastusta kohtaan näyttelee tärkeää osaa harjoittelurutiinin muodostumisessa. Tukea harrastukselle voi osoittaa useilla eri muodoilla, vaikka vain osoittamalla kiinnostustaan harrastusta kohtaan sekä toki järjestämällä tarvittavat välineet. (McPherson, 2009, s.97–98) Kannustaminen ja harjoittelun tukeminen eivät mielestäni vaadi vanhemmalta musikaalisuutta tai viulupedagogisia taitoja. Myös Margiotta korostaa, että useiden tutkimusten mukaan musiikkiopinnoissa hyvin pärjänneiden lasten vanhemmilta ei vaadita muuta kuin tuen ja rohkaisun tarjoamista asiantuntemuksen tai teknisten valmiuksien sijaan. Avainasemassa on vanhempien halu olla mukana ja osallistua. (Margiotta 2011, s.17)

Tässä kohtaa korostuu myös opettajan kokemus. Kokeneemmat opettajat osasivat osaavat osallistaa vanhempia lasten soittoharrastuksen tueksi, kun taas kokemattomammat opettajat olivat välinpitämättömiä heitä kohtaan. (MacMillan, viitattu kohteessa Margiotta 2011, s.17) *Viulumeren* perusajatuksena on myös se, että vanhemman on helpompi kannustaa oppilasta harjoitteluun, jos materiaali on miellyttävää kuunnella.

Määrää tai kestoa tärkeämpää harjoittelussa on sen laatu. Perlman (2015) toteaa, ettei lapselle kannata määritellä harjoittelulle täsmällisiä minuuttimääriä, vaan mieluummin painottaa harjoittelun hyödyllisyyden merkitystä. Harjoittelu huolimattomasti, kärsimättömänä läpisoittona johtaa väistämättä huonoon lopputulokseen. (Perlman, 2015) Sarch (2016) painottaa artikkelissaan harjoittelun oppimisen tärkeyttä ja opettajan vastuuta tämän taidon opettamisessa. Myös lepotauot ovat olennainen osa harjoittelua. (Sarch, 2016) Taustanauhojen osuus

on tässä merkittävä tekijä, sillä oppilas hahmottaa heti, missä kontekstissa hän toimii (Juntunen, 2016, s. 62).

Viulumeren keskeinen funktio on innostaa lapset viulunsoiton pariin omasta halustaan. Oppilaan pakottaminen harjoittelemaan tai vaihtoehtoisesti houkuttelu palkkiolla ei johda toivottuun lopputulokseen, koska lapsesta huomaa, jos hän ei nauti soittamisesta eikä koe musiikillisia elämyksiä. Oppilaalla tulee olla oma-kohtainen kiinnostus, sisäinen motiivi, harjoitteluun ja itsensä kehittämiseen. Uusien taitojen omaksuminen vaatii oppilaalta aktiivista osallistumista. (Pogozeva, 2021, s.38, 47-51) Lajos Garamin mielestä oppilaan innostus soitonopiskeluun lähtee oppilaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta. Kiinnostus soittamiseen tulee joko muodostaa älyllisesti tai kokea tunnetasolla. (Garam 2000, s.261) Sarchin (2016) mukaan opiskelijat kiinnittävät usein liikaa huomiota vain teknisten asioiden hallintaan samalla laiminlyöden musiikillisia ja tulkinnallisia puolia (Sarch, 2016). Tavoitteeni oppimateriaalia laatiessani oli yhdistää nämä soiton osa-alueet kokonaisuuksiksi, joten oppilaan on luonnollista havaita nämä tasot jo soittoharrastuksen alkutaipaleella.

2.2 Tavoitteet

Viulumeren tarkoituksena on tarjota opettajille välineitä innostavan ja monipuolisen opetustavan hallintaan. Sen pohjalta opettajalla on mahdollisuus ajanmukaistaa omaa opetustyötään ja kehittyä pedagogina uudenlaisia toimintamalleja hyödyntäen. Bauer (2020) määrittelee opettajan teknologisen pedagogiasaamisen ja sisällöntuntemuksen (TPACK) olevan keskeinen osa opettajan perustaitoja, joita tulee kehittää jatkuvasti. Viulukouluni tavoitteena onkin tuoda opetuksen tueksi uusia avauksia siitä, miten soitonopetus määrittyy teknologian kehityksen sekä lasten ja nuorten näkökulmasta. (Bauer, 2020, s. 79, 92–95).

Lisäksi tavoitteenani on ollut toteuttaa pedagogisesti toimiva kokonaisuus, jonka avulla oppilas saavuttaa hyvälaatuisen viulunsoiton perustekniikan ja soittoergonomian. Oppilaan tulee samanaikaisesti keskittyä oikeaoppisen soittoasennon, sävelpuhtauden ja äänenlaadun tuottamiseen. Soittoasennon laatua

ei kuitenkaan voida määritellä oppilaan lahjakkuuden näkökulmasta vaan se syntyy onnistuneen pedagogian tuloksena. (Pogozeva, 2021, s.28)

Kokemukseni ja erilaisten ammatillisten foorumien keskustelujen tuloksena syntyneen näkemykseni mukaan harrastamisen arvo nähdään liian usein sen määrän, eikä merkityksen kautta. Lisäksi opiskeltava materiaali herättää vahvoja reaktioita. Hyvää makua edustavat ja klassista ja siten arvokasta perinnettä edustavat teokset ovat lähtökohtaisesti aina arvokkaampia kuin rytmimusiikki. En toki kyseenalaista klassisen materiaalin asemaa, oma musiikkimakuni on mitä perinteisin, mutta säilyttääksemme esimerkiksi jousisoitinten harrastajamäärät nykyisellä tasolla, uudenlaisen lähestymistavan sen pedagogiaan on oltava kehittämisen keskiössä.

Anniina Suomisen (2019) selvityksessä Taiteen perusopetuksen kehittämiseksi, hän suosittelee ryhmäopetuksen lisäämistä. ”Riippumatta siitä, lisääntykö taiteen perusopetuksen opetustuntikohtainen valtionosuusrahoitus, ehdotan ryhmäopetuksen lisääntyvää painottamista taiteen perusopetuksessa. Tämä on uudistus, jonka on tapahduttava kentän sisältä käsin painottaen uusinta tutkimustietoa sekä oppilaslähtöisyyttä.” (Suominen 2019, s.65) Ryhmäopetuksen yleistyessä tarvitaan myös materiaalia opettajien käyttöön. *Viulumeri* vastaa tähän kysyntään erinomaisesti ryhmäopetukseen soveltuvan sisältönsä vuoksi.

Mielestäni instrumenttiopetuksen työtapojen ja sisältöjen tulee vastata sen käyttäjän tarpeisiin, sillä kulttuurin ja sen pedagogian tulee olla ennen kaikkea sen kuluttajille merkityksiä tuottavaa toimintaa. Tähän vaatimukseen pyrin *Viulumeri*-materiaalilla vastaamaan.

3 Opetusmateriaalin kehittäminen ja sisältö

Olen tuottanut omaa oppimateriaalia opettajuuteni alusta alkaen, sillä olen kokenut ongelmalliseksi vastakkainasettelun klassisen- ja rytmimusiikin välillä. Olen itse viettänyt merkittävän osan musiikin parissa viettämästäni ajasta soittamalla korvakuulolta, soittamalla "hauskaa" musiikkia kirjoista ja improvisoimalla.

Tämä on ollut omiaan lisäämään soittamisen nautintoa, ja samalla se on kasvattanut musiikkielämysten varianssia sekä laajentanut tietopohjaani ja musiikillista sanastoa ja genretajua. Samalla olen työllistynyt monenlaisiin projekteihin ja päässyt mukaan mitä mielenkiintoisempiin tapahtumiin.

Juntusen (2016) mukaan perinteinen länsimainen musiikkikasvatus on keskittynyt oppimiseen, joka etenee tiedosta toimintaan; tieto annetaan ennen sen syvällisemmän sisällön oppimista. Opetusmenetelmää voidaan kuvailla oppilaan musiikillisten taitojen kasvattamiseksi käyttäen sanallista luonnehdintaa musiikillisista prosesseista ja tyyleistä; opettaja käsittelee yhtä aihealuetta kerrallaan, palapelin paloja sen sijaan, että tarkasteltaisiin suurempia kokonaisuuksia, elottomia musiikillisen materiaalin sirpaleita sen sijaan että keskityttäisiin virtaavaan ja sykkivään musiikkiin. (Juntunen, 2016, s. 127)

Juntusen tutkimuksen (2016) perusteella sekä erilaisten taustanauhojen käyttökokemukseeni nojaten, olen sitä mieltä, että perinteistä opetuskontekstia on hyvällä syyllä täydentää kuulevan oppimisen strategioilla ja laajentaa teknologisilla elementeillä. Musiikkiteknologian tuominen osaksi opetusta ei ainoastaan paranna oppilaiden taitotasoa, mutta myös lisää heidän kiinnostustaan ja sitoutumistaan musiikin opiskeluun (Lyu & Sokolova, 2023). Kaikilla viulunsoitonopettajilla ei kuitenkaan ole valmiuksia eikä tietotaitoa eri musiikkityyleistä, saati teknologiasta, joten helposti käytettävä *Viulumeri* helpottaa niiden haltuun ottamista. Viulumerta opetuksessaan käyttävän viulupedagogin on toki tunnettava perinteisen opetuksen periaatteet, mutta samalla suhtautua myönteisesti uusien menetelmien kehittämiseen kaikilla opetustilanteen osa-alueilla.

3.1 *Viulumeren* kehittäminen

Lähdin koostamaan Viulumerta viulunsoiton alkeiden keskeiset tavoitteet teknisen osaamisen sekä niihin liittyvien musiikin perusteiden hahmottaminen lähtökohtanani. Olen käyttänyt opetuksessani lukemattomia eri viuluvihkoja ja todennut niiden usein etenevän mielestäni joko liian ripeästi tai auttamattoman hi-

taasti. Venäläisen *Hrestomatija dlja skripki*-sarjan (Garlitski ym., 2006) ongelmana on sen hurja vaatimustaso ja sangen arkinen ulkoasu. Viuluniekkojen (ks. esim. Usma, 1975) ja Siukosen viulukoulujen (ks. esim. Siukonen, 1963) kappalevalinnat kansanlauluineen ja virsineen eivät enää ole lapsille tuttuja, sillä niiden osuus koulujen tai päiväkotien musiikkikasvatuksessa ei ole enää merkittävä. Kappaleet ovat useimmille oppilaille vieraita myös *Viuluni soi*-vihoissa (ks. esim. Lannes-Tukiainen ym., 2023) sekä *Violin Star*-sarjassa (ks. esim. Jones & Beech, 2011). Osa viulukouluista on kuvitettu vanhanaikaisesti, jos lainkaan ja osan soittoasentoja esittelevät kuvat ovat pöyristyttäviä. Yksikään viuluvihko ei siis sellaisenaan tarjoa nykypäivän lapsille suunnattua opinpolkua.

Kehitin *Viulumeren* testaamalla sitä samanaikaisesti omilla oppilaillani. Näin saatu palaute oli välittömästi kehitystyön apuna ja saatoin muuttaa kappaleiden ominaisuuksia, kuten tempoa tai vaikka aika-arvoja reaaliaikaisesti. Jotta voin tarkastella oppimistilanteita myöhemmin, videoin oppilaitteni tunteja. Videointi auttoi tallentamaan tarkasti oppilaiden oppimista ja sitä, miten he reagoivat materiaaliin. Analysoin näitä oppimistilanteita tarkemmin ja niiden avulla voin havainnoida ilmiöitä, joita en ehkä huomaisi muuten. Olen käyttänyt näitä havainnoja hyväkseni koko tutkimukseni ajan ja niiden avulla muokannut osatekijöitä, jotka eivät ole toimineet suunnitellusti. Tiedotin oppilaideni huoltajia tutkimuksestani ja pyysin tutkimusluvan ennen tiedonkeruun aloittamista. (LIITTEET 1 ja 2)

Kehittämisen tueksi tein vanhemmille lomakekyselyn, jolla pyrin selvittämään *Viulumeren* vaikutusta lasten intoon tarttua soittimeen kotona. Pyrin lomakkeessa muotoilemaan kysymykset helposti ymmärrettäviksi ja ne painottuvat vanhemman arviontiin materiaalin harjoittelun vaikutuksista ja sen innostavuudesta. (LIITE 3)

Kyselylomakkeen tarkoituksena oli selvittää, kuinka usein oppilas harjoittelee kotona, harjoitteleeko hän mieluummin *Viulumeren* kappaleita muihin läksyihin

verrattuna sekä tämän uuden materiaalin vaikutusta harjoitusmääriin. Lisäksi lomakkeessa pyydettiin vapaamuotoisia kommentteja *Viulumeren* kappaleista ja taustanauhoista.

Lähetin kyselyn kahdentoista oppilaani vanhemmille. Vastauksia tuli viideltä perheeltä, joista oppilainani on yhteensä 7 lasta. Heidän ikähaarukansa on viisivuotiaasta nelosluokkalaiseen ja kaikki käyvät yksityisopetuksessa ja osallistuvat pienryhmätunneille. Tämä otos ei siis luonnollisestikaan kerro kaikkien oppilaiden ja heidän perheidensä näkemyksiä, mutta antaa viitettä siitä, millainen opiskelukokemus oppilailla on ollut materiaalin parissa ja miten se on näyttänyt vanhemmille. Kerron kyselyn tuloksista luvussa 5.2.

3.2 Sisältö

Viulumeri sisältää 36 kappaletta, joista lähes kaikissa on stemmat useammalle, kuin yhdelle soittajalle. Lisäksi mukana on tekniikan vahvistamiseen tähtääviä sormiharjoituksia sekä vapailla kielillä soitettavia jousi- ja rytmiharjoituksia. Improvisaatio-osuudessa on viisi erilaista tehtävää, joiden taustoja voidaan käyttää monin eri tavoin myös omien kappaleiden säveltämisen pohjana.

Opettajan ohjeet on sijoitettu *Viulumeren* loppuun ja siinä kuvataan tiivistetysti, mihin tunti-ilanteessa tulisi keskittyä ja mitä seikkoja on hyvä huomioida uuden kappaleen harjoittelussa. Ohjeet ovat suuntaa antavia ja ne on tarkoitettu opettajan tukimateriaaliksi, eivät ylhäältä sanelluksi toimintaohjeeksi.

Jokaiseen kappaleeseen on sävelletty laadukas Logic Pro- ohjelmalla toteutettu taustanauha, jonka tempo voi säätää. Tarjolla on versio joko yhden tai useamman melodiaraidan kanssa, sekä versio, jossa melodiaa ei ole, vaan oppilaat soittavat stemmat itsenäisesti. Taustanauhat edustavat laajasti eri musiikkityylejä ja -kulttuureita. Laadin taustanauhat yhdessä pianisti–säveltäjä Jasse Merivirran kanssa. Valitsimme käyttöön mahdollisimman laadukkaat instrumenttipakit, jotta niiden laatu saatiin kuulostamaan riittävältä.

Viulumeren lopullinen taittoasu ei ole vielä varmistunut, sillä mahdollisia kustantajia on tarjolla kaksi. Kustantajavalinnasta riippuen taustanauhat tulevat joko YouTube-palveluun tai kuunneltaviksi Spotifyssa. Tämä vaikuttaa siihen, miten taustanauhojen eri versiot toteutetaan. Toistaiseksi kuunneltavissa ovat melodiaraidattomat ja normaalitempoiset versiot. *Viulumeren* graafisesta suunnittelusta vastaa Tarja Petrell, jolla on vankka kokemus oppikirjojen kuvittamisesta.

Viulumeri on tarkoitettu käytettäväksi oppimateriaalina ensimmäisestä soittotunnista alkaen. Se on visuaalisesti selkeä ja kaikki oppimisen kannalta häiritsevät tai epäolennaiset elementit on jätetty pois. Olen huomannut tiettyjen, yleensä angloamerikkalaista perää olevien viulukoulujen visuaalisen ilmeen sekavuuden ja sivujen levottoman ulkoasun vaikeuttavan oppilaan keskittymistä ja opittavan asian hahmottamista.

Oppimateriaalia on tarkoitus käyttää heti taustanauhat käyttöön ottaen. Kannustan opettajaa soittamaan itse tunnilla aina, kun se on mahdollista. Näin oppilaalle syntyy kuulokuva siitä, mihin hänen ponnistelunsa tähtää. Jos tähän ei ole mahdollisuutta, vaan oppilas tarvitsee välitöntä apua jatkuvasti, käytössä ovat siis taustanauhojen versiot, joissa on mukana itse soittamani melodiaraidat.

Jaottelin viulukoulun neljään eri osioon, joiden pohjalta aloin varsinaisen sävellystyön.

Osiot ovat:

- Vapaan kielen harjoitukset
- Sormet käyttöön
- Kieleltä toiselle
- Toinen sormiryhmittely (matala kakkossormi)

Osion päättää aina hiukan vaativampi kappale, jonka oppiakseen oppilaan tulee osata soveltaa siihen asti oppimiaan elementtejä.

Viulumeren tarkoituksena on, että oppilas voi palata edistyttyään vielä alkupään kappaleisiin ja opetella niistä muutkin stemmat ja osallistua näin yhteissoittotunneille tuttujen kappaleita soittaen. Improvisaatiotehtävät ja sormiharjoitukset ovat kirjan lopussa omana kokonaisuutenaan. Jokaisen kappaleen yhteydessä on tekstiosio, jossa opetellaan nuotinluvun elementtejä tai uusi viulutekninen asia. (Ks. kuva 1 ja 2)

NELIAPILA

Käytössä ovat nyt kaikki kielet. Niiden nimet ovat siis alhaalta ylös **G, D, A ja E**. Voit keksiä niille vaikka komeat etunimet muistin tueksi!

Voit ensin tervehtiä kaikkia kieliä näppäilemällä ne alhaalta ylös ja sinne päästyäsi tervehti niitä myös toiseen suuntaan.

Neliapilan lopussa on **kertausmerkki**. Se tarkoittaa sitä, että kappale soitetaan uudestaan alusta viimeisen tahdin loppuksi.

Ja sitten kokka kohti myrskyävää merta!

Kuva 1 Esimerkki *Viulumeren* alkupään kappaleen ohjeteksteistä

NELJÄS OSIO

Tämä osio alkaa sormiharjoituksilla. Otamme käyttöön toisen sormiryhmittelyn, jossa kakkossormi siirtyy 1.sormen viereen. Sitä kutsutaan nimellä **matala 2.sormi**.

Voit nyt kuunnella, miten **duurille** rakentunut asteikko muuttuu **molliksi** sormen paikan muutoksen myötä. Nuottinimistä putoaa pois **-is** liite ylennysmerkin mukana.

Kakkossormen nuotit ovat nimeltään Bes, F, C ja G.

-es lisätään nuottien perään, kun niitä edeltää **alennusmerkki** \flat .

Osaatko muodostaa kaikista nuoteista alennusmerkkiset nuottinimet?

Kuva 2 Esimerkki loppupään ohjeteksteistä

3.2.1 Ensimmäinen osio

Jokaisella sivulla on yksi kappale ohjeteksteineen. QR-koodi johtaa taustanauhaan. (Ks. Kuva 3)

Osa 1

TÄSTÄ SE ALKAA

Rummun pärinää! Tästä alkaa matkasi viulunsoiton parissa!

Laske, montako kieltä viulustasi löytyy. Käytämme tässä ensimmäisessä kappaleessa vai kahta keskimmäistä kieltä. Niiden nimet ovat **D** ja **A**.

Kuuntele opettajan kanssa taustanauha ja etsi musiikista pulssi. Musiikin pulssia sanotaan **sykkeeksi**.

Nuottiviivaston yläpuolella lukee **pizz.** Se on lyhenne sanasta **pizzicato**, joka tarkoittaa näppäillen soittamista.

Nyt olet valmis, lähdetään liikkeelle!

SKANNAA MOBIILILAITTEESI KAMERALLA
SIVULLA OLEVA QR-KOODI
JA LATAA TAUSTAAÄNIRAITA KAPPALEELLE.

Tästä se alkaa

L. LINTULA

4 VIULUMERI

Kuva 3 Tästä se alkaa, materiaalin ensimmäinen kappale ohjeineen. QR-koodi johtaa taustanauhoihin.

Ensimmäisen osion kappaleet soitetaan vapailla kielillä sekä oikealla kädellä näppäillen että jousella opettajan avustuksella. Suosittelen taustanauhan käyttöönottoa heti, kun oppilas pystyy näppäilemään kieliä edes jollain lailla. Näin oppilaalle selviää heti se, mihin soittaminen tähtää. Taustanauhoissa on kiinnitetty erityistä huomiota niiden houkuttelevuuteen. Kappaleet ovat tarttuvia, helpoja hahmottaa ja vaikka ne liikkuvat ainoastaan vapailla kielillä, soinnutus on

linjakasta ja kiinnostavaa. Esimerkiksi *Viulumeren* kolmannen kappaleen, jazz-valssi Liukumäen, sointutausta ja bassolinja liikkuvat perustehojen ulkopuolella.

Osion keskeinen tavoite on pulssin löytäminen erityyillisistä kappaleista ja eripituisten aika-arvojen hahmottaminen. Osion kappaleissa on niin kahdeksasosakuin kokonuoittejakin sekä samanpituiset tauot. Mielestäni oppilailla on pääsääntöisesti oivat valmiuden oppia nuotinluku ja on turha aliarvioida lasten oppimiskykyä ja suhtautua nuottikuvan oppimiseen liian monimutkaisesti.

Viulumeressä nuottiviivasto tehdään konkreettiseksi oman käden avulla ja vapaiden kielien paikat opetellaan sen avulla. Tavoitteenani tässä osiossa on, että oppilas yhdistää korvakuulolta soittamisen nuottikuvaan, jolloin sen oppiminen käy luonnostaan.

3.2.2 Toinen osio

Tässä osassa otetaan käyttöön vasen käsi. Useissa viuluvihkoissa sormet otetaan käyttöön yksi kerrallaan, mutta opettajana koen tämän lähestymistavan ongelmallisena, sillä se johtaa usein vaikeasti korjattavan virheasennon syntymiseen, jossa ranne ei kierry tarpeeksi. Mielestäni vasemman käden oikeaoppisen soittoasennon aikaansaamiseksi on hyvä asettaa otelaudalle saman tien kaikki sormet. Näin mahdollistetaan ranteen asettuminen suoraan linjaan ja sormien luonnollinen kaari. On myös hyvä kiinnittää huomio siihen, mille kielelle sormet kannattaa asettaa ensimmäisenä. Venäläisessä viulupedagogiikassa painottuvat keskimmäiset kielet D ja A juuri virheasentojen välttämiseksi.

Vasemman käden oikeaoppinen soittoasento saavutetaan asettamalla käsi kaulalle siten, että sormet kaartuvat otelaudalle pyöreästi ja peukalo asettuu kaulan vasemmalle puolelle. Peukalo ja etusormi tyviluun kohdalta koskettavat viulun kaulaa ilman puristusta. Etusormen paikka vaihtelee hieman fyysisten ominaisuuksien mukaan, mutta viuluun koskeva osa on rystyksen ja keskinivelen välinen osuus.

Fischerin mukaan vasemman käden rystysten väliin tulee jäädä tilaa. Näin vältetään sormien puristuminen toisiaan vasten, eivätkä ne pääse jännittymään. 1. ja 2. sormen painaminen toisiaan vasten estää ja hidastaa edistymistä monilla soittajilla. Se onkin keskeisimmistä asioista, joka opettajan tulee korjata, jotta oppilas voi kehittyä soittamisessa. (Fischer 2013, s.133-134)

Painotan kolmannessa osiossa 3.sormen, eli nimettömän roolia tukisormena. Vasemman käden nimetön on soittoharrastusta aloitettaessa yleensä heikoin sormi, joten sen vahvistaminen ja kehittäminen on tärkeää aloittaa heti, sillä mielestäni luonnollisin soittoasento syntyy nimenomaan vasemman käden kiertymisen ja kaareutumisen perustuessa 3.sormen asentoon.

Kolme iloista sopulia

L.Lintula

The musical score is for the piece "Kolme iloista sopulia" by L.Lintula. It is written for three violins and three violas in 3/4 time and G major. The first system (measures 1-8) features Violin 1 with an *arco* marking and *mf* dynamic, Violin 2 with *mf*, and Violin 3 with *pizz.* (pizzicato). The second system (measures 9-16) features Violin 1 with *f* dynamic and a *dim.* (diminuendo) marking, Violin 2, and Violin 3. The score concludes with a double bar line.

Kuva 4 Toisen osion "Kolme iloista sopulia"

Nuottikuvan sujuvan lukemisen vuoksi koen tärkeäksi, että nuottinimet otetaan heti käyttöön. Yleensä aluksi C-duurille perustuva nuotinluvun opettelu ei ole viulunsoitossa ihanteellinen ratkaisu, sillä viulun kielet ovat G, D, A ja E, minkä

lisäksi ensimmäinen opittava sormiryhmittely perustuu ylennysmerkkisävelleille. Tästä syystä Viulumeressä nuotit opetellaan kuten aakkoset, eli järjestyksessä ABCDEFG. Käytän H:n sijasta nuotille nimeä B. Ylennysliite -is totutellaan laittamaan nuottinimien perään jo ensimmäisten soittotuntien aikana. Mielestäni nuotinluvun opettelussa on hyvä ottaa huomioon lasten oppimispotentiaali. Jos nuottikuvaa ei problematisoida, vaan sen ajatellaan olevan vain yksi soittoharjoittelun elementti, ei oppilaallekaan synny tunnetta sen hahmottamisen vaikeudesta.

3.2.3 Kolmas osio

Kolmannessa osiossa siirrytään eri kielillä kulkevien melodioiden pariin. Tarkoituksena on vahvistaa vasemman käden sormien autonomiaa ja motoriikkaa. Opettajan tulee olla tarkkana, ettei oppilaan käden asento muutu epäluonnollisesti kieleltä toiselle siirryttäessä.

Jousikäsi on tärkeässä roolissa tässä osiossa. Sen sormet eivät saa sojottaa suorina, vaan niiden pitää laskeutua jouselle pehmeinä ja pyöreinä. Tärkeää on, että etenkin peukalo ja pikkusormi ovat luonnollisesti taipuneet, sillä ainoastaan tätä kautta muiden sormien on mahdollista joustaa. Jos sormet eivät anna jousenvaihdossa periksi, koko jousikäden suunta menee vinoon, eikä jousenkäyttö laadukkaasti ole enää mahdollista. Jousikäden asento riippuu paljon oppilaan fyysisistä ominaisuuksista, kuten käden koosta tai peukalon pituudesta. (Fischer, 2013, s.39)

Etusormi säätelee jousen painetta kieliä vasten ja se määrittää soiton nyanssin sekä äänen laadun. Etusormelle tulee antaa tarpeeksi painoa, sillä kontaktin jäädessä pinnalliseksi jousi karkaa ja ääni ”vuotaa”. Garamin (1973) mukaan etusormen kontaktia voidaan parantaa kyynärvarren rotaatioliikkeellä, jossa kyynärvarsi kiertyy ”akselinsa ympäri” vastapäivään, jolloin etusormen kontakti jouseen vahvistuu. Etusormen kontaktia ei tule parantaa voimankäytöllä. (Garam 1972, s.22 ja s.28.) Omassa opetuksessani kiinnitän huomiota siihen, että

kyynärpään rotaation tulisi olla osa laajempaa käsivarren liikettä. Kyynärpää ohjaa sormia oikeille kielille, mutta se ei saa olla liian jäykkä.

Kyynärpään rotaation oppiminen vaatii aikaa ja kärsivällisyyttä, mutta se on olennainen osa viulunsoiton tekniikkaa. Oikein harjoiteltuna se auttaa parantamaan soiton tarkkuutta ja äänenlaatua. Lasten on usein vaikeaa kannatella oikean käden kyynärpäätä riittävällä korkeudella ilman, että he päätyvät samalla nostamaan olkapäätänsä. (Fischer, 2013, s.179) Opettajan tulee huolehtia, että olkapää ei nouse ja oppilaan soiton laatu kuulostaa hyvältä, ja että äänen laatu on vapaa ja avoin. Kielen- ja jousenvaihdossa jousikäden rentous ja jousto on huomion keskipisteessä. Oppilaalle on hyvä jo alkuvaiheessa korostaa äänen laadun merkitystä. Keskittymällä kuuntelemaan tuottamaansa ääntä ja sen osatekijöitä, taito kuunnella herää ja tarkentuu. Näin soiton kaikki osat alueet parantuvat luonnostaan. (Fischer, 2013, s.1)

3.2.4 Neljäs osio

Viulumeren päättävässä neljännessä osiossa harjoitellaan toista sormiryhmittelyä sekä vahvistetaan edellisissä osioissa opittuja asioita. Opettajan tulee kiinnittää huomiota etenkin sormikäden kämmenen jännittymiseen, mikä usein tapahtuu keskisormen paikan siirtyessä etusormen viereen. Fischerin (2013) mukaan käsitys lasten luonnollista kyvystä toimia ilman lihasjännitystä on kyseenalainen. Jouseen tarttuminen tai sormien kielelle asettaminen eivät yleensä onnistu ilman puristusta. (Fischer, 2013, s.180) Jännityksen syntyessä on suositeltavaa tehdä kämmentä vahvistavia lihasharjoituksia ja kättä rentouttavia harjoitteita. Grossman (2021) painottaa artikkelissaan viulunsoiton olevan urheilusuoritus, jonka onnistumiseksi on kiinnitettävä huomiota lihashuoltoon ja esittelee useita viulisteille hyödyllisiä harjoitteita. (Grossman, 2021) Opettajan on hyvä esitellä oppilaalle myös kehonhuollollinen näkökulma soittoharrastukseen.

Matalan kakkossormen käyttö vaatii harjoittelua ja totuttelua. Osioon harjoitteet tulee tehdä hitaasti ja tarkasti, oikean tuntuman ja liikkumisen varmistamiseksi. Gardner (2020) painottaa, että jousisoitinten soittaminen on fyysistä toimintaa,

joka vaatii kognition yhdistämistä monipuolisesti eri lihasryhmien kanssa. Oikean intonaation löytämiseen vaikuttavat siis käsien oikeaoppisen asennon lisäksi muutkin vaihtuvat tekijät, kuten pienet muutoksen soittoasennossa. (Gardner, 2020)

Neljännän osion kappaleet yhdistelevät kaikkia opittuja teknisiä elementtejä. Taivoitteena on, että oppilas osaa lukea nuottikuvaa sujuvasti. Huomiota kiinnitetään lisäksi musiikin tulkintaan ja fraseeraukseen. (ks.kuva 5)

The image displays two systems of musical notation for Violin 1 (Viulu 1) and Violin 2 (Viulu 2). The first system shows the beginning of the piece, with Violin 1 starting on a G4 and Violin 2 on a C4. The second system continues the piece, with Violin 1 starting on a G4 and Violin 2 on a C4. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings.

Kuva 5 Tanssiva peruukki, *Viulumeren* neljännän osion kappale

3.2.5 Improvisaatiotehtävät sekä lämmittely- ja sormiharjoitukset

Improvisaatiotehtävät on suunniteltu siten, että ne etenevät strukturoidummista kysymys-vastaus-tehtävistä lopulta esimerkittämiin tehtäviin, joissa annetaan ainoastaan sävelet, joilla liikutaan. Viulu on aluksi pelkästään melodiasoitin, joten improvisaation opettamisessa on hyvä olla tukena taustanauha.

Toteutimme Jasse Merivirran kanssa improvisaatiotehtävien taustanauhat kehittämistyön viimeisessä vaiheessa, jolloin meillä oli jo enemmän kokemusta niiden laatimisesta. Nämä taustanauhat ovatkin ehkä omia suosikkejani ja niiden suosio oppilaiden keskuudessa on ollut huima.

Tunnin alussa suosittelen lämmittelyharjoitusten tekoon jo hieman soittamista harrastaneille. Harjoitusten aikana opettaja voi varmistaa, että oppilaan soittosennot ovat luonnolliset, eikä käsissä ole virheasentoja tai jännitystä. Harjoitukset myös vahvistavat käsien motoriikkaa ja helpottavat ymmärtämään aika-arvojen keskinäisiä suhteita.

4 Tutkimuskysymykset ja tutkimusaineisto

Tutkimukseni paneutuu materiaalin toimivuuteen sekä sen käyttämisen mukanaan tuomiin hyötyihin opettajan työssä. Tutkimuksessani selvitin, miten testimateriaalin saaneet opettajat käyttivät sitä opetuksessaan ja millaisia kokemuksia heillä oli sen käytöstä. Lisäksi pyysin kehitysideoita siitä, miten he opettajat kehittäisivät opetusmateriaalia. Halusin myös selvittää, mitkä kappaleet osoittautuneet erityisen suosituiksi tai tehokkaiksi oppimisen kannalta.

Keskeisin tutkimuskysymykseni siis on, mitkä asiat Viulumeressä ovat olleet toimivia ja kiinnostavia ja miten uusi oppimateriaali on muuttanut opettajan työtä. Näihin kysymyksiin etsin vastauksia viulunsoiton opettajille suunnatuilla teema-haastatteluilla.

Lisäksi tutkimuskysymyksessäni tarkastelin oppimateriaalin käytännön tehokkuutta, erityisesti sen vaikutusta oppilaiden oppimiseen, teknisten taitojen kehittymiseen ja soittoharrastukseen sitoutumiseen. Erityinen huomio oli suunnattu rytmitajun ja intonaation kehittymiseen, kun taustanauhat otettiin käyttöön opetuksen ensimmäisestä tunnista lähtien.

4.1 Tutkimusaineisto

Aineiston keruu opettajilta toteutettiin laadullisesti teemahaastatteluilla. Osa opettajille esitetyistä kysymyksistä on strukturoituja, mutta haastattelu sisältää myös avoimen osuuden, jossa opettaja voi kertoa vapaasti omia ajatuksiaan.

Teemahaastattelu on tutkimusmenetelmä, joka keskittyy tietyn teeman tai aiheen syvälliseen tarkasteluun. Osallistujien teemoittain jaotellut vapaasti kertomat kokemukset ja mielipiteet tarjoavat tutkijalle yksityiskohtaista ja monipuolista tietoa haastateltavan näkökulmista ja asenteista. (Hirsjärvi & Hurme, 2022).

Teemahaastattelu on tutkimusmenetelmänä puolistrukturoitu. Tällä tarkoitetaan ns. strukturoimattoman ja lomakehaastattelun välimuotoa, mutta tarkkaa määritelmää on vaikea löytää. Hirsjärvi ja Hurme kertovat päätyneensä kutsumaan menetelmää teemahaastatteluksi, sillä haastattelu kohdennetaan tiettyjen teemojen ympärille. (Hirsjärvi & Hurme, 2022) Yhteinen piirre puolistrukturoiduille haastatteluille on, että joitakin näkökulmia on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia.

Teemahaastattelu antaa haastattelutilanteeseen vapautta tutkijan näkökulmasta, sekä mahdollisuuden haastateltavalle jakaa kokemuksia ja vaikutelmiin vapaasti tuoden samalla oman näkemyksensä esiin. Menetelmä ottaa huomioon ihmisten yksilölliset tulkinnat sekä sen, että merkitykset syntyvät aina vuorovaikutuksessa. (Hirsjärvi & Hurme, 2022)

Aineistoni koostuu neljän viulunsoitonopettajan haastattelusta. Valitsin haastateltaviksi sellaisia opettajia, joilla on ainakin jonkin verran kokemusta ryhmäopetuksesta. Haastateltavien valintaan vaikutti lisäksi opetuskokemus ja kiinnostus kehittää omaa opetustyötään. Tavoitin haastateltavat omien kontaktieni sekä kollegoideni kautta.

Lähetin haastattelukutsut etukäteen sähköpostitse. Kerroin tutkimuksestani sekä haastattelukysymyksistä kattavasti. Etukäteistiedottamisella varmistin, että haastateltavilla riittävä kuva siitä, mitä heiltä edellytetään. Lähetin haastattelukysymykset etukäteen, joiden avulla haastateltavilla oli mahdollisuus valmistautua varsinaiseen haastatteluun. Haastattelujärjestys määräytyi satunnaisesti, sillä pyrin sopimaan mahdollisimman sopivat ajat kaikkien haastateltavien aikataulut huomioiden. Tiedote ja lupalomake ovat liitteenä.

Opettajat käyttivät opetuksessaan 12 kappaleen ja taustanauhan testipakettia kolmen kuukauden ajan. Mukana olivat myös niihin kirjoitetut ohjeet. Puolet

kappaleista oli suunnattu vasta-alkajille ja puolet matalan kakkossormen käytön aloittaville. Annoin opettajille vapaat kädet testiryhmän osalta, sillä yhtä kauan soittoharrastukseen osallistuneet oppilaat saattavat erota taidoiltaan huomattavasti. Materiaalit olivat Drive -kansiossa, josta opettajat saattoivat ladata ne itselleen.

Laadin kysymykset etukäteen, jotta materiaalia testanneilla opettajilla oli mahdollisuus jo testijakson aikana pohtia niitä. Haastateltaville esitetyt kysymykset olivat seuraavat:

- Millainen ensivaikutelma *Viulumeren* kappaleista tuli?
- Minkälaista palautetta olet saanut lapsilta, jotka ovat harjoitelleet ja soittaneet *Viulumeren* kappaleita?
- Ovatko jotkin kappaleet osoittautuneet erityisen suosituiksi tai tehokkaiksi oppimisen kannalta?
- Millaisia haasteita olet huomannut lasten kohtaavan näitä kappaleita harjoitellessaan, ja miten olet auttanut heitä näiden haasteiden voittamisessa?
- Millä tavoin taustanauhat mielestäsi auttavat oppilaita kehittämään rytmistä ja melodista tunnetta säveltämissäni kappaleissa?
- Onko ollut havaittavissa eroja oppilaiden edistymisessä tai ymmärryksessä kappaleiden suhteen, kun he harjoittelevat taustanauhojen kanssa verrattuna ilman niitä?
- Oletteko tehneet muutoksia tai sopeutuksia kappaleisiin esimerkiksi tempon tai jousenkäytön suhteen, ja miten nämä muutokset ovat vaikuttaneet kappaleiden soveltuvuuteen lapsille?

- Voitko jakaa esimerkkejä oppilaiden edistymisestä tai onnistumisista, jotka ovat liittyneet näihin kappaleisiin?

4.2 Aineiston analyysi

Käytin haastatteluaineiston analysointiin temaattista analysointia. Tämä tarkoittaa olennaisten asiakokonaisuuden tunnistamista, ryhmittelyä ja niissä esiintyvien samankaltaisten teemojen ryhmittelyä (Juhila, 2022). Teemahaastattelun tavoitteena on muodostaa kattava ymmärrys haastateltavan näkökulmista ja kokemuksista.

Kävin litteroidun aineiston haastattelukohtaisesti läpi järjestäen tekstin eri teemoihin, jotka merkitsin erilaisilla koodeilla.

Ensivaikutelma *Viulumeren* kappaleista:

K001: Musiikillinen vaikutelma

- Ne on tosi laadukkaasti tehty (haastattelu 1), miellyttävää kuunnella (haastattelu 3), niitä oli hauskaa soittaa (haastattelu 2)

K002: Ensireaktiot kappaleisiin

- no oppilaat kiinnostui heti kamalasti, kiva, kun oli erilaisia (haastattelu 4)

Saatujen palautteiden käsittely:

K003: Palautteet oppilailta

- voisin soittaa koko päivän (haastattelu 3), näitä harjoittelen paljon mielellummin (haastattelu 4, kysymys 1)

Suosituimmat ja tehokkaat kappaleet:

K004: Suosikkikappaleet

- Lokki muistelee (haastattelu 1, kysymys 3 ja 5), Kolme iloista sopulua, Kaihomieli (haastattelu 2,3 5)

K005: Tehokkaiksi havaitut kappaleet

- Sataa, Lokki muistelee (kysymykset 3,5,8)

Koetut haasteet ja niiden voittaminen:

K006: Haasteet harjoittelussa

- klikinpuute, ei oikein päästy mukaan (haastattelu 1, kysymykset 1 ja 4)

K007: Opettajan rooli haasteiden voittamisessa

- yhdessä tekeminen (kysymys 4, kuunteluun kannustaminen (haastattelu 3), hauskaa (haastattelu 1)

Taustanauhojen vaikutus rytmiseen ja melodiseen kehitykseen:

K008: Taustanauhojen vaikutus rytmiin

- helppo seurata (haastattelu 4), pulssi pysyy eikä voi uiskennellä (haastattelu 2), tempo tuo selkeyttä (haastattelu 1)

K009: Taustanauhojen vaikutus melodiseen kehitykseen

- pitää kuunnella hyvin omaa tekemistään, ihan selkeästi parempi intonaatio, siitä tuli musaa heti (haastattelu 2)

Eroavaisuudet harjoittelussa taustanauhojen kanssa ja ilman niitä:

K010: Oppilaiden edistyminen taustanauhojen kanssa

- nopeampi edistyminen, parempi puhtaus ja rytmin käsittely (kysymykset 6 ja 8)

K011: Oppilaiden edistyminen ilman taustanauhoja

- uiskentelua (haastattelu 2), tempo heiluu (haastattelu 4), ei jaksaa keskittyä (haastattelu 1)

Muutokset kappaleissa ja niiden vaikutukset:

K012: Kappaleiden muutokset

- tempon hidastaminen helpotti, selkeä intro ja klikki toiveena (kysymykset 4 ja 7)

K013: Vaikutukset oppilaisiin

- sitten kun se rupesi rullaamaan niin se oli niinku sellainen, että jee tää menee nyt (haastattelu 1)

Oppilaiden edistymisesimerkit:

K014: Konkreettiset edistymisesimerkit

- tuli kyllä lisää harjoittelua kotona (haastattelu 2), yritti oppia nopeasti, (haastattelu 3) matala kakkonen ei tuntunut sitten niin hankalalta (haastattelu 4)

Poistin lisäksi tekstistä puhekielen lisäsanat, jotka eivät olleet oleellisia tutkimuksen kannalta. Teemoittain järjestetyn aineiston pohjalta kirjoitin haastattelukohtaiset tiivistelmät, joissa niiden tärkeimmät sisällöt ilmaistaan asiat tiivistysti. Järjestin myös tiivistelmätekstit teemoittain ja analysoin ne sisällönanalyysillä.

Haastatteluille oli ominaista, että samat teemat toistuivat useissa vastauksissa, joten kokosin ne samojen kokonaisuuksien alle. Hirsjärvi ja Hurme (2022, luku 7.2.2) toteavat kirjassaan tutkijan tuntevan oman tutkimusaiheensa niin hyvin, että hän tunnistaa teemat nopeasti ja koin itsekkin sen olevan mutkatonta. Keskeisimmät teemat saattoivat lopulta esiintyä kaikissa vastauksissa eri lailla sanallistettuina.

4.3 Eettisyys ja luotettavuus

Epävirallisten keskustelujen perusteella minulla oli jonkinlainen käsitys tutkimuksen tuloksista jo ennen haastattelujen tekemistä. Siksi huomioin haastatteluja tehdessäni, etten johdatellut haastateltavia omien käsitysteni mukaisesti vaan annoin tilaa haastateltavan omille mielipiteille ja ajatuksille.

Hyvän haastattelurungon huolellinen suunnitteleminen lisää tutkimuksen luotettavuutta. (Hirsjärvi & Hurme, 2022). Omassa työssäni rakensin haastattelurungon jaottelemalla kysymykset teemoittain. Tästä huolimatta päädyin tilanteeseen, jossa haastattelutilanteessa huomasin, että kysymyksissä oli toistoa ja

teinkin päätöksen jättää yhden kysymyksen esittämättä toisen haastateltavan kohdalla.

Laadinkin haastattelurungon tarkoin eri teemojen varaan. Hirsjärvi ja Hurme (2022) korostavat tutkittavalle on annettavan vapaan ilmaisun ja tilan antamisen tärkeyttä. Tavoittelin haastattelutilanteissa luomaan rennon, mutta samalla ammattimaisen ilmapiirin. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös äänityksen hyvä laatu. (Hirsjärvi & Hurme, 2022)

Opinnäytetyöni luotettavuutta lisää myös tutkimukseen osallistuneiden asianmukaisella tiedottaminen jo ennen tutkimuksen alkua. Olemme ennen aineiston keräämistä perehtyneet opinnäytetyöni aiheeseen, materiaalin tavoitteisiin, tutkimusmenetelmään sekä mahdollisiin riskeihin. Kaikilta tutkimukseen osallistuneet ovat saaneet tiedotteen tutkimuksestani ja he ovat allekirjoittaneet tutkimuslupalomakkeen.

5 Opinnäytetyön tulokset

Tässä luvussa tarkastelen *Viulumeren* toimivuutta erilaisista näkökulmista tekemiini haastattelujen, oman kehittämistyöni ja materiaalin testaamisesta saamiini kokemusten sekä saamani asiantuntijapalautteen pohjalta. Nostan esiin niitä elementtejä, jotka tekevät oppimateriaalista opettajan kannalta toimivan ja tarkoituksenmukaisen.

5.1 Haastattelujen tulokset

Haastatteluvastauksista nousi esiin toistuvasti samoja teemoja, joista tärkeimmäksi kohosi laadukkaiden taustanauhojen merkitys sekä totutusta poikkeavien musiikkityylien kiinnostavuus. Yksi useiden kymmenien vuosien opetuskokemuksen omaava opettaja kuvaili taustanauhojen käyttöä näin:

”Lapset innostui tästä kovasti, koska mä en ole käyttänyt itse asiassa tosi pitkään aikaan mitään taustoja, koska jossain vaiheessa, kun mä käytin taustoja niin ne oli sellaisia vähän niinku köpelösti tehtyjä, niin mä en niitä sitten viitsinyt pitkäaikaisesti käyttää enkä kokenut niitä mielekkääksi. Mutta nää taustat on semmoisia, että näitä käyttää mielellään ja lapset tykkäsivät kuunnella. Joku lapsi jopa sanoi, että nää taustat on semmoisia, että mä voisin kuunnella näitä illalla, kun mä menen nukkumaan.”

Toinen haastateltava vastasi samaan kysymykseen toisesta näkökulmasta ottaen keskiöön musiikin tekemisen,

”Ja just mieltii, että siinä he saa niinku suoraan kokemuksen, että noi hei tekee sitä musiikkia, että niin tää ei ole mikään irrallinen juttu, että käydään viulutunneilla ja vaan, että opetellaan tätä viulua. Kun mieltii, että ne viulukoulujen alkutehtävät on yleensä nimenomaan vaan sellaisia, että no niin soitetaan nää kielet tästä ja nämä äänet ja sitten se on jotenkin niin irrallaan siitä, että no miten tästä tehdään musiikkia. Nää taustanauha on ihan todella hyvin hyviä siihen, että tajuaa, miksi.”

Vastauksissa oli yhteisenä nimittäjänä opettajan kannalta oppimateriaalin miellyttävyyttä työvälineenä. Lisäksi taustanauhojen kanssa soittamisen koettiin vaikuttavan intonaation tarkkuuteen ja tempossa pysymiseen. Koska opettajilla oli käytössään vaan testiversiot, niihin ei ollut vielä liitetty ohjeita introjen pituuksista, joten kehitin lopullisiin versioihin helpommin hahmotettavat sisääntulot. Kustantajasta riippuen ei ole vielä varma, tulevatko taustanauhat saataville video- vai audiotiedostoina. Tämä vaikuttaa vielä lopullisiin versioihin, sillä saattaa olla vielä välttämätöntä lisätä sisääntuloon ”klikki” hahmottamisen tueksi.

Toinen keskeinen teema, joka nousi esiin haastateltavien vastauksissa, olivat kappaleiden nimet, joiden koettiin herättäneen oppilaissa luovuutta ja positiivisia mielikuvia. Kolmen haastateltavan vastauksissa nousi esiin etenkin ”Lokki muistelee”, joka haastavuudestaan huolimatta herätti oppilaiden mielenkiinnon.

”No se lokki muistelee lapsilla oli kauhean hauska. Sen nimi oli sellainen, että meillä tuli paljon juttuja siitä nimestä.”

” Joo lähinnä just, että no ne nimet on ollut tosi hauskoja ja niistä myös päästään siihen ruokkimaan musiikin tajua ja pystyy ehkä rohkaista heitä vielä enemmän siihen, että luodaan niitä jotain mielikuvitusjuttuja näistä ja tarinoita.”

” Tuli kaikenlaisia näitä sanoilla luistelee muistelee. Mitähän kaikkea ne meillä lähti, vaikka semmoinen teksti tästä, että ne keksi kaikkea mitä se lokki tekee. Yhden oppilaan kanssa mietittiin, että se polttelee piippua lakki päässä.”

Opettajat siis korostivat oppimateriaalin roolia musiikin tekemisen ymmärtämisessä. Kappaleiden nimillä ja koko oppimateriaalilla oli positiivinen vaikutus oppilaiden luovuuteen ja mielikuvituksen käyttöön. Tämä korostaa musiikinopetuksen merkitystä kokonaisvaltaisena kokemuksena, ei pelkästään teknisenä suorituksena.

Myös kotiharjoitteluun oli haastateltavien mukaan tullut lisäinnostusta. Tämän olen huomannut myös omien oppilaideni kohdalla sekä vanhemmille suunnatun kyselylomakkeen tuloksissa, joista kerron seuraavassa alaluvussa. Kaikki haastateltavat kertoivat oppilaiden pyrkineen oppimaan kappaleet mahdollisimman nopeasti saadakseen uutta soitettavaa.

”No sellaista palautetta on just tullut, että tosi paljon enemmän on innostanut harjoitella kotona.”

Yhteissoittomahdollisuus oli vastaajien mielestä yksi *Viulumeren* toimivimmista osa-alueista. Etenkin se, että stemmat ovat hieman eri tasoisia, mikä mahdollistaa ryhmäsoiton, vaikka edistyminen tapahtuisikin eri vauhdissa, koettiin onnistuneeksi. Sain myös toivomuksia siitä, että nuotit saisi ladattua sähköisesti ja niitä saisi muokattua esimerkiksi jousiryhmälle, jossa on muitakin instrumentteja. Huomioin tämän toiveen viulukoulun seuraavassa osassa.

Haastateltavat arvioivat, että kappaleissa oli realistinen määrä haasteita sekä teknisten elementtien, että yhteissoiton kannalta. Eskelinen ja Jääskeläinen (2008) toteavat, että oppilaalle tulee esitellä helpohkoja yhteissoittokappaleita jo

heti soittoharrastuksen alussa, jotta oppilailla on mahdollisuus päästä nauttimaan yhteissoitosta ja yhdessä tekemisestä. (2008, s.13) Taitotasollisesti harjoiteltavan materiaalin pitää olla yksinkertaista, jotta oppilaan on mahdollista kuunnella muita soittajia ja samalla keskittyä yhteissoiton sujuvuuteen. Eskelisen ja Jääskeläisen tutkimuksessa todetaan, että nopeasti valmistuvat helpot yhteissoitoprojektit voivat olla oppilaan näkökulmasta palkitsevia. (Eskelinen & Jääskeläinen, 2008, s.113)

Havaintojeni mukaan *Viulumeren* kappaleet eivät olleet liian vaikeita, vaan niiden vaatimustaso eteni loogisesti. Lisäksi selkeät ohjeet auttoivat niiden omaksumisessa. Musiikin kokeminen ja vertaisoppiminen korostuivat yhteissoittomahdollisuuden mukana. Kolmannen haastateltavan kokemus painottui musiikin tekemiseen:

”Kun ajattelee, että kuinka paljon se kehittää, et jos soittaakin sellaisten toisten soittajien kanssa, jotka on taitavampia, jotka tuo siihen sitä musiikkia niin tässä saman tien nousee musiikin tekemisen taito. Kun tekee ton musan kanssa on jo jonkin sortin konteksti siitä, että kuuluu musiikkiin, eikä mihinkään tekniseen suoritukseen.”

Yhteissoitto ja stemmojen eritasoisuus koettiin onnistuneeksi. Tämä korostaa yhteistyötä ja yhteisöllisen oppimisen tärkeyttä musiikinopetuksessa.

Kehitysideoita ja -toiveita sain nimenomaan tempon ja introjen suhteen. Samoja huomioita tein omassa opetustyössäni ja kuten aiemmin kerroin, muokkasin näitä osa-alueita kehitystyön aikana saamani palautteen perusteella. Ensimmäinen haastateltava kaipasi selkeämpiä introja tai ”klikkiä”:

”No meillä oli ainoa, mä en tiedä, sä ehkä uuteen versioon korjannut, mutta siinä ei ollut klikkiä siinä taustanauhan lähtemisessä meillä oli ihan kauhean jännää, kun me odotettiin, että koska se lähtee ja millä tempolla, että ehditäänkö me siihen ja usein ei ehditty, mutta se oli aika hauskaa.”

Yhteenvedona voidaan sanoa, että opettajat kokivat materiaalin kanssa työskentelyn palkitsevaksi. Vaikka tuloksia ei voida yleistää otannan pienuuden takia, niistä voidaan kuitenkin päätellä, että materiaali on opettajien mielestä onnistunut ja sen koettiin helpottavan opetustilannetta etenkin rytmii- ja harmoniataajun kannalta.

5.2 Opetusmateriaalin kehitystyön tulokset

Asetin kehittämistyöni tavoitteeksi tuottaa oppimateriaali, joka tarjoaa opettajille uusia välineitä tuntuu- ja tunteu- ja joka sisältää lapsille kiinnostavia elementtejä, jotta nämä sitoutuisivat harrastukseen ja kokisivat oppimisen musiikin ja sen tuoman mielekkyyden kautta. Pedagogiset ratkaisuni perustin tutustumalla kattavasti eri viulukouluun sekä omaan pitkään opetuskokemukseeni.

Viulukouluun on sen muista suomalaisista muista oppimateriaaleista erottava keskeinen uusi elementti, taustanauhat, joiden toteuttamisen onnistuminen oli koko *Viulumeren* tärkein osa-alue. Koska viulu on opiskelun alkuvaiheessa pelkästään melodiasoitin, koin tärkeäksi, ettei musiikin oppimiseen jää tältä osin aukkoja. Juntusen tutkimuksessa (2016) osoitettiin, että viulunsoiton opiskelijat, jotka opiskelivat taustanauhojen käyttäen, omaksuivat musiikin rakenteen, tunnelman ja tyylin vertaisryhmää paremmin. (Juntunen, 2016, s.4)

Tutkimuskysymykseeni oppimateriaalin toimivuudesta pyrin vastaamaan oman havainnointini sekä materiaalia testanneiden opettajien sekä asiantuntijakonsultaation perusteella. Kehittämistyön aikana esiin nousi tarpeita kehittää aineistoa niin tempollisesti kuin kappaleiden vaatimustason etenemisen kannalta. Alkuperäinen suunnitelmani osoittautui liian nopeasti eteneväksi ja lisäsin useita jo opittua vahvistavia harjoituksia. Rakensin kehittämistyöni lähinnä tunnilta havainnoimieni ilmiöiden pohjalle ja sovelsin sävellystyöni sen mukaan. Kun sitten toin oppilaalle täydentävän materiaalin, pyrin havainnoimaan, olivatko tekemäni ratkaisut tarkoituksenmukaisia ja edistivätkö ne oppilaan kehittymistä.

Ideani koko sormikäden asettamisesta otelaudalle alusta lähtien toimi havainnointini perusteella hyvin. Lähes kaikkien oppilaideni oikean käden asento rakentui luonnolliseksi, eikä ranteen virheasentoja päässyt muodostumaan. Tätä kysymystä en voi kuitenkaan erottaa omasta opettajapersoonastani, enkä siis voi osoittaa, että tulokset muiden opettajien ohjaamana ovat samanlaisia. Koin itse vasemman käden asentoa opettaessani tämän lähestymistavan olevan erittäin käyttökelpoinen.

Kuva 6 Kuvakaappaus videoimastani soittotunnista, oppilas 7-vuotias vasta-alakaja, joka on soittanut viulua kaksi kuukautta *Viulumeri* oppimateriaalinaan

Havainnointini perusteella omien oppilaideni osalta voin siis todeta, että oppimateriaali on toimivaa ja lapset tarttuivat siihen innostuneesti. Tarjotessani tunneilla kappaleita aiemmin käyttämästäni *Violin.nu*-vihosta (Norlén ym, 2006), *Viulumeren* kehitystyön ollessa yhä keskeneräinen, oppilaat kysyivät, enkö jo ole saanut seuraavia valmiiksi. Uudet kappaleet herättivät aina suurta mielenkiintoa ja tänä syksynä olemme soittaneet alkeisoppilaideni kanssa pelkästään *Viulumeren* kappaleita.

Palaute oli samankaltaista myös oppilaideni vanhemmille osoitetussa kyselylomakkeessa. *Viulumeren* ja sen taustanauhojen vaikutus oppilaiden innostukseen on kyselyn perusteella ilmeinen. Kyselyn vastaajista kaikki vastasivat

materiaalin olevan oppilaalle innostava ja että se on lisännyt kotiharjoittelun määrää. Kysymykseen, mitä materiaalia oppilas harjoittelee mieluiten, kaikki vastaajat valitsivat *Viulumeren*. Saamani vastaukset olivat linjassa toistensa kanssa, eikä suurta vaihtelua tuloksissa ei ollut.

”Todella koukuttavaa soitettavaa”

”Tuntuu siltä, että A voisi soittaa biisejä loputtomiin. Alkaa olla aikamoisia korvamatoja.”

”Kastemato oli yksi suosikeista. Heti kun taustanauhan rytmi oli svengaava, koko tyttö syttyi.”

Kehittämistutkimukseni tulokset viittaavat siihen, että oppimateriaalin suunnitella ja toteutuksella on merkittävä vaikutus oppimiseen ja opetukseen. Tämä näkökulma voi tulevaisuudessa olla hyödyllinen oppimateriaalin kehittäjille ja opettajille mietittäessä, miten oppimateriaalia voidaan parantaa ja tehdä siitä innostavaa ja motivoivaa oppilaille myös muilla instrumenteilla.

6 Pohdinta

Tämän tutkimuksen tulokset tuovat esiin uusia mahdollisuuksia musiikin opetuksessa ja viulunsoiton oppimisessa. Ne korostavat tarvetta integroida teknologiaa ja innovatiivisia pedagogisia lähestymistapoja perinteisen oppimateriaalin rinnalle. Tutkimuksen tulokset tukevat myös tarvetta lisätä yhteissoittoa ja eri musiikkityylien sisällyttämisestä oppimateriaaleihin viulunsoiton opetuksen parantamiseksi.

Kappaleita kehittäessäni ja oppilailla testatessani huomioin, että oppilaat olivat motivoituneita harjoittelemaan kotonaan, mikä heijastui positiivisesti heidän oppimisprosessiinsa. Innostuneet oppilaat vaikuttivat omaksuvan uusia käsitteitä

ja taitoja nopeammin, mikä lisäsi opetuksen tehokkuutta. Tämä kokemus vahvisti näkemystäni siitä, että motivoiva oppimateriaali ei ainoastaan tue itsenäistä harjoittelua, vaan se voi myös parantaa oppimistuloksia ja syventää oppimiskokemusta. Tämä motivoi minua entisestään pyrkimään yhä laadukkaampien taustanauhojen tuottamiseen, jotta voisin ylläpitää oppilaiden innostusta ja tukea heidän oppimistaan entistäkin paremmin.

Teknologian rooli oppimateriaalissa nousi tutkimuksen aikana esiin. Tulevaisuuden kehittämistyössä jatkotutkimukselle tärkeä kohde on, kuinka voimme hyödyntää teknologiaa koulutuksessa ja samalla ottaa huomioon käytettävyyden ja oppimisen kannalta tärkeät seikat. Jatkotutkimuksessa voisi syventyä tarkastelemaan, miten erilaiset teknologiset sovellukset voivat tukea oppimista eri oppiaineissa. Samalla olisi hyödyllistä tutkia, miten nämä teknologiset innovaatiot voivat olla saavutettavissa eri opiskelijaryhmille ja miten ne voivat tarjota räätälöityjä oppimiskokemuksia. Tulevaisuuden kehittämistyössä onkin avainasemassa tasapainon löytäminen teknologian hyödyntämisen ja pedagogisten tarpeiden välillä oppimateriaaleissa.

Opettajat korostivat oppimateriaalin miellyttävyyttä ja sen vaikutusta oppilaisiin. Tämä herättää jatkokysymyksiä siitä, kuinka tärkeää on, että oppimateriaali on innostava ja motivoiva, erityisesti instrumenttiopetuksessa. Onko opettajan rooli kaventumassa vai onko opettajapersoonaa käytettävää materiaalia tärkeämpi? Tulevaisuuden jatkotutkimuskysymys voisikin suuntautua siihen, kuinka opettajat kokevat uuden oppimateriaalin ja kuinka se vaikuttaa heidän pedagogiseen lähestymistapaansa.

Tämä tutkimus avaa ovia jatkotutkimukselle monilla eri tasoilla. Kiinnostukseni kohteena on myös tutkia oppimateriaalin vaikutusta pitkällä aikavälillä. On tärkeää tunnistaa, miten erilaiset teknologiset ratkaisut voivat rikastuttaa oppimiskokemusta ja tarjota opettajille sekä oppilaille uusia työkaluja. Samalla on kuitenkin olennaista kiinnittää huomiota käytettävyyteen ja varmistaa, että teknologia palvelee oppimisen päämääriä, eikä muodostu esteeksi.

Lähteet

Bauer, W. I. (2020). *Music learning today: Digital pedagogy for creating, performing, and responding to music* (Second edition.). Oxford University Press.

Bjøntegaard, B. (2015). A combination of one-to-one teaching and small group teaching in higher music education in Norway – a good model for teaching? *British Journal of Music Education*.
<https://doi.org/10.1017/S026505171400014X>

Eskelinen, K., & Jääskeläinen, K. (2008). *Huilu-, klarinetti- ja pianotrio musiikkioppilaitoksen perustasoilla: Uuden oppimateriaalin kehittäminen ja sen toimuuden testaus*. Väitöskirja. Sibelius-Akatemia.

Fischer, S. (2013). *The Violin Lesson. A manual for teaching and self-teaching the violin*. Lontoo: Peters Edition Limited.

Garam, L. (1972). *Viulunsoiton peruskysymyksiä*. Fazer.

Garam, L. (2000). *Lahjakkaan viulistin kasvatus*. Yliopistopaino.

Gardner, R. (2020). Extending the Discussion: Intonation Pedagogy for Bowed Stringed Instruments, Part 1. *UPDATE: Applications of Research in Music Education*, 38(2), 55-58.
<https://doi.org/10.1177/8755123319893219>

Garlitski, M., Rodionov, K., Utkin, J., Fortunatov, K., Bach, J. S., Magidenko, M., . . . Klasev, M. (2006). *Hrestomatija dlja skripki: 1-2 klassy DMŠ = Music reader for violin : music school 1-2. Tšast 1 = Part 1, (No 1-71) : pesy = (Nos. 1-71) : pieces*. Muzyka.

Grossman, H. (2021). Stretches for Better Violin and Viola Playing. *American String Teacher*, 71(4), 31-36.
<https://doi.org/10.1177/00031313211045639>

Harris, P. (2012). *The Virtuoso Teacher: the inspirational guide for instrumental and singing teachers*. Faber Music.

Harris, P. (2021). *Unconditional teaching: A ground-breaking journey towards a new style of music teaching*. Faber Music.

Hellström, M., Johnson, P., Leppilampi, A., & Sahlberg, P. (2015). *Yhdessä oppiminen: Yhteistoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet*. Into.

Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö* ([2. painos]). Gaudeamus.

Jones, E. H., & Beech, M. (2011). *Violin star: 1 : 47 progressive pieces for beginner violinists*. Associated Board of the Royal Schools of Music.

Juhila, K. (2022) *Teemoittelu*. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/> Viitattu 19.10.2023

Juntunen, P. (2016). *Enjoy Playing!:* Introducing a new technology-based together playing approach to complement traditional teaching in music schools : a study of an audio supported practice aid for first and second grade string instrument students. Väitöskirja. University of Helsinki.

Lannes-Tukiainen, S., Kiiski, L., Manninen, T., & Hakkarainen, A. (2003). *Viu-luni soi: Viulukoulu*. 1. WSOY.

Lyu, L., & Sokolova, A. (2023). The effect of using digital technology in the music education of elementary school students. *Education and Information Technologies*, 28(4), 4003-4016.
<https://doi.org/10.1007/s10639-022-11334-8>

Margiotta, M. (2011). Parental support in the development of young musicians: a teacher's perspective from a small-scale study of piano students and their parents. *Australian Journal of Music Education*, (1), 16-30.
<https://www.proquest.com/scholarly-journals/parental-support-development-young-musicians/docview/916423296/se-2>

McPherson, G. E. (2009). The role of parents in children's musical development. *Psychology of Music*, 37, 91–110.
<https://doi.org/10.1177/0305735607086049>

Norlén, K., Norén, R., Johansson, K., Norén, A., Hjortek, H., Bellman, C. M., . . . Presley, E. (2006). *Violin.nu: [del 1]*. Notposten.

Opetushallitus. (2002). *Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002*. Helsinki: Opetushallitus.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/123013_muusiik_tait_ops_2002.pdf

Opetushallitus. (2017). *Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017*. Helsinki: Opetushallitus. Osoitteessa
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186919_taiteen_perusopetuksen_yleisen_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf

Ormrod, J. E. (2020). *Human learning (Eighth Edition.)* Pearson.

Perlman, I. (9.10.2015) Itzhak Perlman talks about practice. Elon University.
https://www.youtube.com/watch?v=FA0_Jlof6FU

Pogoževa, T. (2021). Viulunsoiton opettamisen metodiikka. Taideyliopiston Sibelius-Akatemia.

Hanifi, R., Haaramo, J., & Saarenmaa, K. (2021). Mitä kuuluu vapaa-aikaan? Tutkimus, tieto ja tulkinnat. Tilastokeskus.

Sarch, K. (2016). Practicing for Success. *American String Teacher*, 66(4), 26-29.
<https://doi.org/10.1177/000313131606600406>

Siukonen, L. (1963). Viulukoulu 1. Fazer.

Suni, R. (2006). Viulistien yhteissoiton merkitys soitonopetuksessa ja sen vaikutus motivaatioon. Pro gradu- tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Suominen, A. (2019). Selvitys taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista taiteen perusopetuksen saatavuuden turvaamiseksi sekä rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:27.

Tiainen, H., Heikkinen, M., Kontunen, K., Lavaste, A., Nysten, L., Seilo, M., Väli-talo, C., Korkeakoski, E. (2012). Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden ja pedagogiikan toimivuus. Jyväskylä: Koulutuksen arviointineuvosto. Osoitteessa https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Julkaisu_nro_57.pdf

Tikka, S. (2017). Soitonopettajan rooli oppimismotivaation vahvistajana taiteen perusopetuksessa: Opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus viulunsoitonopetuksessa Keski-Pohjanmaalla. Väitöskirja. University of Jyväskylä.

Tynys, T. (2021). Viulunsoitonopettajien kokemuksia improvisaation opettamisesta. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Usma, A. (1975). Iloinen viuluniekka: 1. Fazer.

Liitteet

LIITE 1 Tiedote tutkimuksesta huoltajille

Tiedote tutkimuksesta

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Oppimateriaali viulunsoiton alkeisopetukseen

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan viulunsoiton alkeisopetukseen koostetun oppimateriaalin soveltumista käytäntöön ja sen lähestymistapojen vaikutusta harrastukseen sitoutumiseen ja sen houkuttavuuteen. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Pehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruuttatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on muodostaa parhaita mahdollisia käytänteitä viulunsoiton oppimiseen vasta-alkajilla ja lyhyen aikaa harrastaneilla soittajilla. Tarkoituksena on koostaa viulukoulu, joka helpottaa oppimista ja joka lähtee oppilaan lähtökohdista ja kiinnostuksen kohteista. Lisäksi tarkoituksena on tarkastella taustanauhojen vaikutusta oppilaan kotiharjoitteluun.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus toteutetaan osana Metropolia Ammattikorkeakoulun YAMK-opintoja. Tutkimuksen laatimisesta vastaa Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelija Laura Lintula. Työn ohjaajana toimii Lehtori MuT Annu Tuovila.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Oppilaitoksessa järjestettäviä soittotunteja videoidaan oppitunneilla lukuvuoden 2022-23 aikana. Lisäksi vanhempia pyydetään pitämään harjoittelupäiväkirjaa tähän tarkoitukseen laaditulle lomakkeelle. Tutkimus toteutetaan siten, että oppilas ja opettaja harjoittelevat tutkittavaa materiaalia oppitunneilla.

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt

Tutkimuksen perusteella koostettava materiaali tulee olemaan kaikkien siitä kiinnostuneiden käytössä.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimustulokset ovat luettavissa opinnäytetyössä, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa. Lisäksi koostettu oppimateriaali julkaistaan.

Tutkimuksen päättäminen

Myös tutkimuksen suorittaja voi keskeyttää tutkimuksen, jos opiskelu keskeytyy. Tutkittavaa informoidaan tutkimuksen tuloksista kirjallisella tiedotteella.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä

Nimi: Laura Lintula

Puh.

Sähköposti:

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja

Titteli: MuT, lehtori

Nimi: Annu Tuovila

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy / yksikkö

Puh.

Sähköposti:

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoja, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla Metropolia Ammattikorkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. Metropolia Ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on

Metropolia	☒	
Ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantaja	☐	Toimeksiantajan nimi:
Muu yhteistyötaho	☐	Yhteistyötahon nimi:
Opinnäytetyöntekijä	☒	

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisterinpitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Laura Lintula
Organisaatio: Metropolia Ammattikorkeakoulu
Puh.
Sähköposti:

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Kyselylomakkeen pakollisina tietoina teiltä pyydetään ainoastaan nimi. Videotallenteissa oppilaat identifioidaan vain oppilasnumeroilla. Videomateriaali käsitellään luottamuksellisesti eikä sitä käytetä muussa yhteydessä, kuin tämän opinnäytetyön teossa.

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojanne muista lähteistä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Harjoittelupäiväkirjan tiedot kerätään suomalaisen Eduix Oy:n kehittämällä Metropolia ammattikorkeakoulun e-lomakkeella, joka on asennettu toimimaan tietoturvallisesti Metropolian omalle palvelimelle. Metropolia on solminut GDPR:n artikla 28 edellyttämän henkilötietojen käsittelysopimuksen Metropolian ja Eduix Oy:n välille.

Linkki kyselyyn lähetetään Metropolian sähköpostijärjestelmän kautta.

Videomateriaali tallennetaan Metropolian verkkolevyasemalle, joka on suojattu henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella sekä salasanalla.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on saada tietoa tutkittavasta opetusmateriaalista oppitunneilla ja kotiharjoittelussa.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Henkilötietojenne käsittelyperuste on antamanne suostumus.

Tutkimuksen kesto (henkilötietojenne käsittelyaika)

Tutkimuksen kesto on 1.9.2022-31.12.2023

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

Henkilötietonne hävitetään opinnäytetyön julkistamisen jälkeen asianmukaisesti. Niitä ei arkistoida tai luovuteta eteenpäin.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Aineistoa ei luovuteta kehittämistyön ulkopuolelle.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Tietojanne ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoidessa ja tutkimuksen tuloksia raportoidessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Aineiston havainnot ja sitaatit kohdennetaan ainoastaan oppilaan järjestysnumeron perusteella. Vastaajien ja oppilaiden henkilöllisyydet tulevat vain opinnäytetyön tekijän tietoon ja ne tuhoetaan sähköisestä lomakejärjestelmästä ja verkkolevyasemalta opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Tietoja ei anneta ulkopuolisille tahoille. Aineisto analysoidaan koodattuna ja tulokset raportoidaan ryhmätasolla, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa ilman koodiavainta. Koodiavainta, jonka avulla yksittäisen tutkittavan tiedot ja tulokset voidaan tunnistaa, säilytetään tutkimuksen tekijä, eikä tietoja anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan niin, ettei yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista. Tutkimusaineistoa ja tutkimuksen yhteydessä kerättyä tietoa säilytetään Metropolia ammattikorkeakoulun e-lomakejärjestelmässä 31.12.2023 asti, minkä jälkeen ne hävitetään. Tietoja ei käytetä muuhun kuin tekeillä olevaan opinnäytetyöhön.

LIITE 2 Suostumuslomake huoltajille tutkimukseen osallistumisesta

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimuksen nimi: Viulumeri: Oppimateriaali viulunsoiton alkeisopetukseen
Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy Laura Lintula
Ohjaaja Annu Tuovila

Lastani _____ on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on koostaa uudenlaisia näkökulmia viulunsoiton alkeisopetukseen soveltava viulukoulu.

Olen huoltajan ominaisuudessa saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, lapseni oikeuksista sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Ymmärrän, että lapseni osallistumisen on vapaaehtoista ja että voimme peruuttaa tämän suostumuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytämme tutkimuksen tai peruutamme suostumuksen, keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteesta kuvatulla tavalla.

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

LIITE 3 Kyselylomake vanhemmille

Lomake on ajastettu: julkisuus alkaa 30.5.2023 14.57 ja päättyy 30.5.2024 23.59

Kysely vanhemmille oppilaan kotiharjoittelusta

Harjoittelu

Lapseni harjoittelee kotona *

- kerran tai kaksi viikossa
- 3-5 kertaa viikossa
- joka päivä
- lapseni ei harjoittele kotona

Kauanko oppilas harjoittelee kerralla

- 1-10 minuuttia
- 10-20 minuuttia
- 20-30 minuuttia
- enemmän

Autan lasta harjoittelussa *

- aina
- useimmiten
- joskus
- en koskaan

Mitä oppilas harjoittelee mieluiten? *

- Minun sävellyksiäni
- Violin.nu tai Viuluniekän kappaleita
- Muita läksykappaleita
- Ei mitään näistä

Harjoitteleeko oppilas taustanauhojen kanssa kotona

- kyllä
- ei

Onko kotiharjoittelun määrä muuttunut Lauran kappaleiden myötä

	Jonkin verran	Huomattavasti	Pysynyt ennallaan	Muita huomioita
Kasvanut	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Vähentynyt	☐	☐	☐	<input type="text"/>

Omat kommentit lapsen harjoittelusta ja

LIITE 4 Tiedote tutkimuksesta haastateltaville

Tiedote tutkimuksesta

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Oppimateriaali viulunsoiton alkeisopetukseen

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan viulunsoiton alkeisopetukseen koostetun oppimateriaalin soveltumista käytäntöön ja sen lähestymistapojen vaikutusta harrastukseen sitoutumiseen ja sen houkuttavuuteen. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen tai peruutatte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on muodostaa parhaita mahdollisia käytänteitä viulunsoiton oppimiseen vasta-alkajilla ja lyhyen aikaa harrastaneilla soittajilla. Tarkoituksena on koostaa viulukoulu, joka helpottaa oppimista ja joka lähtee oppilaan lähtökohdista ja kiinnostuksen kohteista. Lisäksi tarkoituksena on tarkastella taustanauhojen vaikutusta oppilaan kotiharjoitteluun.

Tutkimuksen toteuttajat

Tutkimus toteutetaan osana Metropolia Ammattikorkeakoulun YAMK-opintoja. Tutkimuksen laatimisesta vastaa Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelija Laura Lintula. Työn ohjaajana toimii Lehtori [MuT, Annu Tuovila](#).

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkittavalle annetaan kuukaudeksi käyttöön opetusmateriaalia, jota hän käyttää opetuksessaan. Tämän jälkeen haastattelen ZOOM-palvelun kautta tutkittavaa hänen havainnoistaan ja kokemuksistaan materiaalista.

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt

Tutkimuksen perusteella koostettava materiaali tulee olemaan kaikkien siitä kiinnostuneiden käytössä.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimustulokset ovat luettavissa opinnäytetyössä, joka julkaistaan avoimesti Theseus-tietokannassa. Lisäksi koostettu oppimateriaali julkaistaan.

Tutkimuksen päättäminen

Myös tutkimuksen suorittaja voi keskeyttää tutkimuksen, jos opiskelu keskeytyy. Tutkittavaa informoidaan tutkimuksen tuloksista kirjallisella tiedotteella.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyöntekijä
Nimi: Laura Lintula
Puh.
Sähköposti:

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja
Titteli: MuT, lehtori
Nimi: Annu Tuovila
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy / yksikkö
Puh.
Sähköposti:

Tutkimuksen tietosuojaseloste: Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Rekisterinpitäjä voi olla Metropolia Ammattikorkeakoulu, toimeksiantaja, muu yhteistyötaho, opinnäytetyöntekijä tai jotkut edellä mainituista yhdessä (esim. Metropolia Ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä yhdessä).

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen rekisterinpitäjä on

Metropolia Ammattikorkeakoulu	☒	
Toimeksiantaja	☐	Toimeksiantajan nimi: [REDACTED]
Muu yhteistyötaho	☐	Yhteistyötahon nimi: [REDACTED]
Opinnäytetyöntekijä	☒	

Voitte kysyä lisätietoja henkilötietojenne käsittelystä rekisteripitäjän yhteyshenkilöltä

Rekisterinpitäjän yhteyshenkilön nimi: Laura Lintula
Organisaatio: Metropolia Ammattikorkeakoulu
Puh.
Sähköposti:

Tutkimuksessa teistä kerätään seuraavia henkilötietoja

Henkilötietojen käsittely on oikeutettua ainoastaan silloin, kun se on tutkimukselle välttämätöntä. Kerättävät henkilötiedot on minimoitava, niitä ei saa kerätä tarpeettomasti tai varmuuden vuoksi.

Haastattelun pakollisina tietoina teiltä tarvitaan nimi ja yhteystiedot.
Haastatteluaineisto ~~anonymisoidaan~~.

Teillä ei ole sopimukseen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojanne myös seuraavista lähteistä

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietojanne muista lähteistä.

Henkilötietojenne suojausperiaatteet

Videomateriaali tallennetaan Metropolian verkkolevyasemalle, joka on suojattu henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella sekä salasanalla.

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on saada tietoa tutkittavasta opetusmateriaalista oppitunneilla ja kotiharjoittelussa.

Henkilötietojenne käsittelyperuste

Henkilötietojenne käsittelyperuste on antamanne suostumus.

Tutkimuksen kesto (henkilötietojenne käsittelyaika)

Tutkimuksen kesto on 1.9.2022-31.12.2023

Mitä henkilötiedoillenne tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

Henkilötietonne hävitetään opinnäytetyön julkistamisen jälkeen asianmukaisesti. Niitä ei arkistoida tai luovuteta eteenpäin.

Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä

Aineistoa ei luovuteta kehittämistyön ulkopuolelle.

Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle

Tietojanne ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

Rekisteröitynä teillä on oikeus

Koska henkilötietojanne käsitellään tässä tutkimuksessa, niin olette rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä teillä on oikeus:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa itseänne koskevat tiedot
- oikaista tietojanne
- poistaa tietonne (esim. jos peruutatte antamanne suostumuksen)
- peruuttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus
- rajoittaa tietojenne käsittelyä
- rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta
- siirtää tietonne järjestelmästä toiseen
- sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsotte, että henkilötietojanne on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitaessa

Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Haastateltavan henkilöllisyys tulee vain opinnäytetyön tekijän tietoon. Tiedot tuhoetaan sähköisestä lomakejärjestelmästä ja verkkolevyasemalta opinnäytetyön päättämisen jälkeen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Tietoja ei anneta ulkopuolisille tahoille. Aineisto analysoidaan koodattuna ja tulokset raportoidaan ryhmätasolla, jolloin yksittäinen henkilö ei ole tunnistettavissa ilman koodiavainta. Koodiavainta, jonka avulla yksittäisen tutkittavan tiedot ja tulokset voidaan tunnistaa, säilyttää tutkimuksen tekijä, eikä tietoja anneta tutkimuksen ulkopuolisille henkilöille. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan niin, ettei yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista.

LIITE 5 Tutkimukseen suostumuslomake haastetelluille

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimuksen nimi: Viulumeri: Oppimateriaali viulunsoiton alkeisopetukseen

Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy Laura Lintula
Ohjaaja Annu Tuovila

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on koostaa uudenlaisia näkökulmia viulunsoiton alkeisopetukseen soveltava viulukoulu.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

LIITE 6 Viulumeren sisällysluettelo ja kappaleiden esittely

1. Tästä se alkaa

Kappaleessa on stemmat kahdelle soittajalle. Soittajat näppäilevät vuorotellen D- ja A-kieliä. Tarkoituksena on esitellä soittajille nuottiviivasto, ei vielä perehtyä tarkemmin siihen, miten sitä luetaan. Taustanauhan avulla oppilaat pääsevät nopeasti kiinni tempoon ja harmoniaan. Tavoitteena on tunnistaa, montako nuottia kussakin tahtilaatikossa on.

2. Hyppyhiiri

Kappaleessa pysytellään D- ja A-kielillä. Uusi opeteltava asia on tauon käsite. Toinen stemma soittaa kaikuna ja taustanauhan sävy on leikkisä. Pulssi on yhä rauhallinen ja helppo havainnoida.

3. Vapaapäivä

Kolmas vapaa kieli käyttöön. Esitellään apuviivan käsite ja yhdistellään kahdessa ensimmäisessä kappaleessa opittuja asioita. Taustanauha on tyyllitään ambient-konemusiikkia, mutta siinä on selkeästi löydettävä rytmisen elementti.

4. Eväsleipä

Blues-taustainen Eväsleipä soitetaan A- ja E-kielillä. Kahdeksasosanuotti esitellään taputtamalla ja räppäämällä kappaleeseen "Anna mulle eväsleipä"- lausetta taustanauhan kanssa. Sen jälkeen katsotaan viivastolta, miltä rytmi näyttää sille kirjoitettuna. Lisäksi esitellään muun muassa kertausmerkin käsite.

5. Neliapila

Irlantilaistyyllisen taustanauhan päälle rakennettu kappale, jossa otetaan ensimmäistä kertaa jousi käyttöön. Poljento on sangen rytmikäs, mikä helpottaa tempossa pysymistä.

6. Liukuportaat

Toinen stemma on kirjoitettu jousella soitettavaksi ja toinen näppäillen. Kappale on kolmijakoinen jazz-valssi ja huomiota kiinnitetään nyt ensimmäistä kertaa tahtiosoitukseen. Näppäillen soitettava osuus on rytmisesti haastavampi.

7. Polulla

Sormien asettelu paikoilleen aloitetaan D-kieleltä. Kolmen neljäsosanuotin jälkeen on tauko, jolloin oppilaalla on aikaa asettaa seuraava sormi rauhassa paikalleen. Taustanauhan avulla on helppo kuulla oikea sävelkorkeus.

8. Kaunis aamu

Asteikkokululla liikkuva sormien käyttöä rutinoiva rauhallisessa tempossa etenevä kappale, jonka toinen stemma kulkee G-kiellellä. D-kiellellä kulkevan toisen stemman viimeinen tahti päättyy G1-g oktaavihyppyyn. Ratkaisun taustalla on opettaa oppilas kuuntelemaan oktaavin puhtaus ja vahvistaa ymmärrystä nuottinimistä.

9. Kameli menee kotiin

Kappale alkaa suoraan 3.sormelta ja jatkuu kolmijakoisena sormi kerrallaan alaspäin. Tausta on rytmisesti haastava ja oppilaan kanssa on hyvä taputtaa pulssia ensimmäisellä kuuntelukerralla.

10. Lumihiutale

Lumihitale on kolmijakoinen A-kielellä liikkuva kappale. Toinen stemma on kirjoitettu D-kielelle. Kappaleen lopussa opeteltava uusi asia on 2. sormen tiputtaminen kielelle suoraan vapaan kielen jälkeen.

11. Kolme iloista sopulia

Sinfoniaorkesteritaustainen konserttivalssi sisältää stemmat kolmelle soittajalle. Kaksi stemmaa kulkee kaanonissa ja kolmannen soittajan osuus on helpompi pizzicato-säestys. Jousella soitettavissa stemmoissa mukana on uutena asiana myös vapaa E-kieli.

12. Kastemadon kotona

Kastemadon kotona on letkeä kolmimuunteinen G-kielelle sijoittuva Huomiota kiinnitetään jousen kulkusuuntaan ja jousen nostamiseen uudestaan tyveen tauolla.

13. Pieni Hevonen

Tässä kappaleella vahvistetaan sormienkäytön ja nuotinluvun rutiineja. Lisäksi näihin yhdistetään jousen nostaminen myös ilman taukoa. Taustanauha on jämäkän rytmisen, jolloin pulssin ylläpito helpottuu. Kappaletta suositellaan soittamaan myös näppäillen.

14. Ruskea nalle

G-kielelle palataan Ruskean nallen parissa. Kolmimuunteinen hitaahko melodia alkaa kohotahdilla ja se on *Viulumeren* ensimmäinen työntöjousella alkava kappale. Tarkoituksena on myös opetella jousen kulkunopeuden balanssia eri pituisilla aika-arvoilla.

15. Hiekkalaatikko

Kahdelle soittajalle tehty kappale, jossa vuorotellaan pizzicaton ja arco-soiton välillä. Tarkoituksena on harjoitella näppäilytekniikkaa, jossa jousi pidetään kädessä. Taustanauha on alkufanfaareineen sirkus-aiheinen. Uutena asiana opetellaan lisäksi 1-3-sormen ja 0-2-sormen hyppyjä.

16. Linnut aidalla

Linnut aidalla on ensimmäinen E-kielellä soitettava kappale. Tässä kohtaa oppilaalla on jo valmius käyttää sormia luontevasti, eikä helposti E-kielellä väärään asentoon päätyvä ranne ole enää yhtä todennäköinen lopputulos. Kappale alkaa 2. ja 3. sormelta juuri käden oikean asennon ylläpitämiseksi. Taustanauha on jazzia ja suosituksena on laulaa tai rallatella rytmiä taustan mukana.

17. Lokki muistelee

Kaihoisa ja hidas valssi kahdelle soittajalle. Uutena asiana ovat nuottiviivan ylittävät kaaret sekä lopun vasemman käden pizzicato. Kolmijakoisuudeltaan huolimatta taustanauhan kitarasäestys vaatii soittajilta pulssin huolellista kuuntelemista.

18. Viisi Kissaa

5/4-tahtilajiin kirjoitettu E-kielen kappale, jonka keskiössä ovat nyanssien opettelu ja niiden hallinta jousen paineella. Taustanauha tekee viiteen laske-
misesta vivahteikkaine lyömäsoitinkuvioineen yksinkertaista.

19. Hammaskeiju

Toisen osion päättää Hammaskeiju, laulava melodia anapesti-rytmeineen. Kappaleessa yhdistyvät kaikki ensimmäisen ja toisen osion tekniset elementit.

20. Sataa

Swing-taustainen kolmelle soittajalle suunnattu kappale, joka sijoittuu D- ja A-kielelle. Keskeinen opetettava asia on yksittäisten sormien liikuttaminen itsenäisesti. Kaksi muuta stemmaa soitetaan näppäillen kontrabassoa imitoiden. Alin stemma on vastaus keskimmaiselle ja se sijoittuu heikolle tahtiosalle.

21. Parkettien partaveitsi

Argentiinalaisen tangon tyyliin sävelletyn kappaleen keskeinen elementti on rytmin käsittely. Synkooppi on usein lapsille hankala hahmottaa, mutta melodiaan upotettuna taustanauhan kanssa sen hahmottaminen on vaivattomampaa.

22. Vuorikiipeily

Pentatoniselle asteikolle perustuva Vuorikiipeily soitetaan näppäillen. Tiibetiläisvaikutteinen tausta on lyömäsoitinpainotteinen. Opetettava elementti on vasemman käden ykkössormen sujuva liike kolmella eri kielellä ilman, että käden asento muuttuu.

23. Pari Kettua

Harjoitettavana asiana on sormien nopeuden kehittäminen ja samanaikaisesti koordinaatio jousenvaihdossa. Kappaleen työstäminen aloitetaan hitaammassa tempossa, kunnes oppilaalla on valmius laadukkaasti pysyä taustanauhan vauhdissa.

24. Puppis

Vasemman käden sormet asetellaan yksi kerrallaan eri kielille. Tempo on verkkainen ja tärkeintä on ylläpitää rento ote ja välttää puristusta peukalolla. Keskiössä on sormien autonomia ja otteen säilyminen luonnollisena.

25. Kampela

Kampelassa liikutaan suomalaisen kansanmusiikin jalanjäljissä. Vapaiden kielten kaksoisäänifanfaari aloittaa ja päättää kappaleen. Kolmijakoinen poljento on verkkainen ja soinnutus pysyttelee päätehoilla.

26. Kaniinikulkue

Kolmannen osan päättää juhlamarssi, jossa käydään läpi osiossa harjoitetut elementit. Tavoitteena on, että oppilaalla on tässä kohtaa valmiudet oppia marssi ulkoa sekä toteuttaa nyanssit luonnollisesti ja itsenäisesti.

27. Kakkossormen harjoitus

Osion aloittavat harjoitukset, joita toistetaan ensin ilman ääntä ainoastaan sormen liikkuaessa kielellä. Näin oppilas voi keskittyä pelkän sormikäden toimintaan ilman, että jousikäteen tarvitsee kiinnittää huomiota. Kun tämä onnistuu vaivattomasti, mukaan otetaan jousi ja toistetaan harjoitusta sillä soitetaan.

28. Kaihomieli

6/8-tahtilajissa etenevä kappale on kunnianosoitus eräälle lempiartistilleni Pat Methenyille. Matalan kakkossormen oikean asennon lisäksi keskiössä on 3. sormen puhtaus. Oppilaan tulee kuunnella sävelpuhtautta etenkin kielen- vaihdon jälkeen.

29. Jekku

Vuorotellen duuri- ja molliterssiä vuorotteleva Jekku on salsataustainen. No- pea sormen paikan vaihtaminen on motorisesti haastavaa ja harjoitustempo onkin pidettävä tarpeeksi hitaana, kunnes oppilas hallitsee oikean tavan sor- men nostamisessa.

30. Peilisali

Kolmijakoinen Peilisali on edellisiä kappaleita selkeästi haastavampi. Oppi- laan tulee jo tunnistaa nuotista, millainen 2.sormen sijoittelu on, korkea vai matala. Kappale yhdistää kaikki tähän asti opetellut osa-alueet ja sen opet- telu kannattaa tehdä kahdessa osassa.

31. Tanssiva Peruukki

Barokkivaikutteinen kappale sisältää kaksi stemmaa, joita kuljetetaan aika- kaudelle tyypillisesti. Jousenkäyttö on kappaleen tärkein osa-alue. Neljäs- osa- ja kahdeksasosanuottien vaihtelu vaatii soittamista vuorotellen kärjessä ja tyvessä. Jousen kulkunopeuden tulee olla nyanssiin sopiva.

32. Postikortti palmun katveesta

Rytmisesti haastava kappale, jonka ymmärtämisen tueksi voi kehittää sopi- via riimejä, sekä taputtaa melodian rytmisiä taustanauhan kanssa.

33. Kevätkengät

Viuluvihon päättää taustanahaton kappale kolmelle soittajalle. Se soitetaan kokonaan pizzicatona ja jokaisen stemman rytmi on erilainen. Harjoittelu onkin syytä aloittaa ryhmässä jo alkumetreillä.